

MITĖNIŠKIŲ AIDAI

2025 m. spalio Nr. 10

ISSN 3030-2129

Laikraščio leidėjai: Raimundas Volbergas ir bendraminčiai

Paroda Kėdainiuose 1 psl.	Svečiuose Vilniuje 2 - 4 psl.	Brolių Montvilų studijos 5– 8 psl.	Miestelis, bažnytkaimis ar kaimas 9 - 10 psl.	Užburtoji fleita Garliavoje 11 – 17 psl	Liturginis kalendorius. Spalis 18 – 19 psl.	Lietuvos sukaktys spalį 19 – 22 psl.	Įvairenybės Undinių kerai 22 psl.
---	---	--	--	---	---	--	---

JUOZAPO MONTVILOS GRĮŽIMAS PO 175-ERIŲ METŲ Į GIMTUS KRAŠTUS. PARODA KĖDAINIUOSE

Braukiant dulkes nuo senų Mažosios Kalvarijos bareljefų, krapštant nuo sienų akmenų kerpės Šėtos bažnyčios tvoroje, tik tuomet pradėsi suprasti laiko tėkmę. Bažnyčios varpe yra Juozapo Montvilos inicialai, o varpas vis skamba ir skamba. Pagaliau. Į gimtus kraštus, jau minint 175-erių gimimo jubiliejų, vėl grįžo Juozapas Montvila (Juzef Montwill, 1850 - 1911). Kiek įdėjo savo lėšų ir jėgų Šėtoje, teks išsiaiškinti, nes dėl nuopelnų bažnyčiai ginčytasi dar prieš 100 metų, siekiant grąžinti Montvilų epitafijas į Šėtos bažnyčią, bet atgulti į savo artimųjų kapų panteoną Šėtoje J. Montvila tikrai buvo numatęs, tačiau Vilniaus visuomenė nusprendė kitaip – po mirties Didysis Labdarys J. Montvila, prisidėjęs prie Vilniaus vystymosi ir tvarkos, labdaros, atgule senojo Vilniaus Rasų kapinėse.

Kėdainių Krašto Muziejaus Daugiakultūris Centras

Paroda „Didysis labdarys Juozapas Montvila“, Kėdainiuose, 2025 10 16

Renginio dalyvės: iš kairės doc. Inga Maknavičienė ir doc. Virginija Kochanskytė, 2025 10 16, nuotrauka R. Volbergo

niams klausimams – archyvo metraštininkė Neringa Češkevičiūtė bei Informacijos ir sklaidos skyriaus vyriausioji specialistė dr. Violeta Pansevič.

Archyvarė metraštininkė Neringa Češkevičiūtė, nuotrauka R. Volbergo, 2025 10 16

Muziejininke Audronė Pečiulytė, 2025 10 16

Daugiakultūriame centre Kėdainių krašto muziejuje 2025 m. spalio 16 d. įvyko šio centro vykdomo projekto „Pasimatymas su istorinėmis asmenybėmis“ renginys, kurį finansavo Kėdainių rajono savivaldybė. Renginį vedė Kėdainių Daugiakultūrio centro vadovė Audronė Pečiulytė: „Montvila yra žinomas kaip novatoriškų XX a. pr. architektūros projektų Vilniuje ini-

ciatorius, tačiau ne mažiau jis garsėjo ir kaip dosnus labdaros teikėjas, vargstančiųjų bei skurstančiųjų geradarys, nemažai gero padaręs ir Kėdainių krašto žmonėms. J. Montvila gimė 1850 m. kovo 21 d. Mitėniškių dvare prie Šėtos miestelio (Kėdainių raj.). Tai išsamiausia kada nors surinkta ir eksponuota dokumentų kolekcija pasakojanti apie J. Montvilos gyvenimą, jo veiklą statybų, mokslo, meno ir, ypač, labdaros srityse“.

Renginio metu buvo atidaryta Lietuvos valstybės istorijos archyvo su partneriais parengta kilnojamoji paroda „Didysis labdarys Juozapas Montvila“. Parodą pristatė parodos kuratorės: LVIA direktoriaus patarėja strategi-

Renginyje buvo prisiminta ir kita svarbi Lietuvos istorijos asmenybė, J. Montvilos amžininkas, Lietuvos himno autorius ir tautinio atgimimo veikėjas Vincas Kudirka (1858 - 1899). Apie Vinco Kudirkos asmeninį gyvenimą ir kūrybą daugiau sužinojome iš aktorės, Klaipėdos universiteto doc. Virginijos Kochanskytės ir pianistės, Klaipėdos universiteto doc. Ingos Maknavičienės sukurtos programos „Pašauktasis. Dedicacija Vincui Kudirkai“.

Kilnojamąją parodą „Didysis labdarys Juozapas Montvila“ Kėdainių Daugiakultūriame centre galima aplankyti iki 2025 m. lapkričio 6 d. Vėliau paroda iš Kėdainių keliauja į Šėtą.

MERGAITĖ SU FLEITA

Dievas davė pradžią ir lai žmonės to neatima.
Kiekvienas gyvenimą tapom savomis spalvomis.
Erdvė mus riboja, jei negalim daugiau pamatyti.
Dangus švies mums ir po mūsų kitiems.
Yra žvaigždynai, kurie dar bus kažkada atrasti.
Turim pasauliui palikti dalelę savęs.
Ėjimas į priekį savuoju keliu į laimę nuves.

SĖKMĖS LINKIU, IŠ ŠIRDIES, PASIEKTI SAVĄJĄ ŽVAIGŽDĖ

Kėdainių rajono kultūros darbuotojų kelionė „Juozapo Montvilos takais“ Vilniuje, 2025 10 21

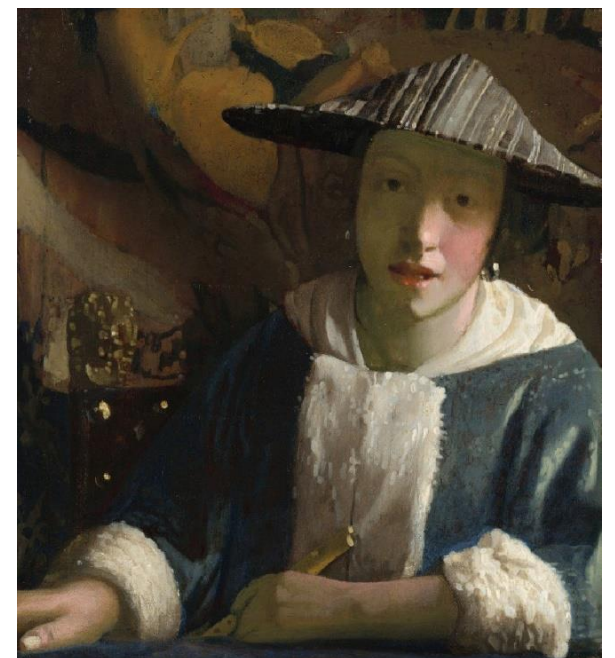
SVEČIUOSE VILNIUJE: VALSTYBĖS ARCHIVE, PRANCIŠKONŲ VIENUOLYNE, RASŲ KAPINĖSE

Prieš 25 metus (2000 m.) teko surengti kartu su Panevėžio krašto muziejumi parodą „Dvarininkų Montvilų kultūriniais keliais“ ir tai pristatyti Panevėžyje šiame muziejuje, Šėtos gimnazijoje (Kėdainių raj.), galiausiai, Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejuje, Vilniuje.

2025 m. spalio 21 d. Lietuvos valstybės istorijos archyvas priėmė Juozapo Montvilos kraštiečius, kėdainiečius, šėtiškius – muziejinių, kultūrininkų ir mokytojų grupę Vilniuje.

N. Češkevičiūtė (dešinė) pristato archyvą, 2025 10 21

Olandų baroko tapytojas Johann Vermeer Paveikslas „Mergaitė su fleita“ (1665 – 1675)
<https://reprodukcijos.lt/lt/zanro-tapyba>

Muziejininkė Audronė Pečiulytė, 2025 10 21

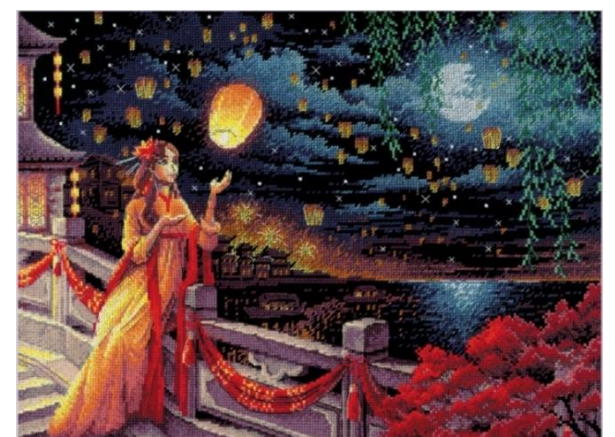
Archive juos svetingai sutiko Direktorius Darius Žėruolis, direktoriaus patarėja strateginiams klausimams – archyvo metraštininkė Neringa Češkevičiūtė bei Informacijos ir sklaidos skyriaus vyriausioji specialistė dr. Violeta Pansevič. Svečiai buvo supažindinti su Senųjų aktų, bažnytinių metrikų saugyklomis, archyve saugomais unikaliais mūsų valstybės istorijos lobiais. Taip pat jiems buvo pristatyta Edukacijų ir parodų salėje eksponuojama originalių dokumentų paroda „Didysis labdaris Juozapas Montvila“. Valstybės archyvas taip aprašė dieną:

Archyvo skaitykloje, 2025 10 21

A. Pečiulytė archyvo saugykloje, 2025 10 21

Spalvinimui. Viešoji prieiga.

DEDIKACIJA: nuo Raimundo Volbergo

Violeta Pansevič su svečiais saugykloje, 2025 10 21

Iš kairės Violeta Pansevič, Regina Šidlauskienė, (...), Egidija Užtupienė, 2025 10 21

Dokumentai su „garantuotais“ štapais, 2025 10 21

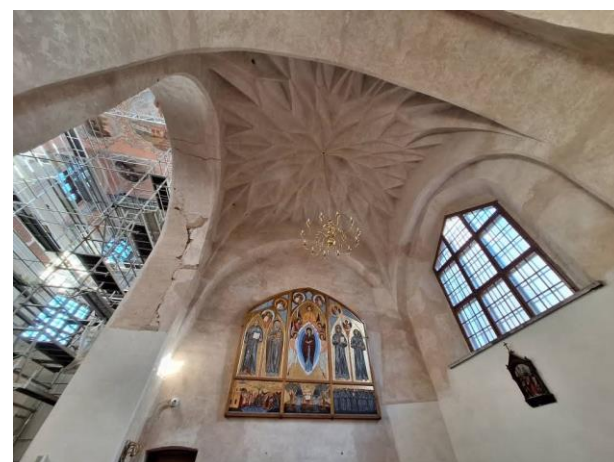

Radvilų giminės medis, 2025 10 21

„Po turiningos ekskursijos archyve mūsų lydimi svečiai leidosi į kelionę „Juozapo Montvilos takais“ Vilniuje. Pirmiausia aplankėm (dėkui broliams pranciškonams) Vilniaus Pranciškonų vienuolyną Trakų gatvėje, kuriame Juozapo Montvilos rūpesčiu veikė net 30 įvairių globos ir paramos organizacijų; pasigrožėjom restauruojama Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia, kurioje nuo XIX a. antros pusės buvo įkur-

VIEŠPATIES VARDU. AMEN. Charizmatiška ir veiklioji Neringa Češkevičiūtė, 2025 10 21

Pranciškonų vienuolyno ansamblis. Ekskursiją vedė Neringa Češkevičiūtė, 2025 10 21

dintas carinių įstaigų archyvas, unikalia besilaukiančios Marijos statula. Aplankėme prie šios bažnyčios esantį Juozapo Montvilos paminklą.

Emociškai pasakoja V. Pancevič apie J. Montvilos Ir Pranciškonų vienuolyno sąsajas, 2025 10 21

Rasų kapinėse pagerbėme Juozapą Montvilą, Mikalojų Konstantiną Čiurlionį, Joną Basanavičių... ir apžiūrėjome koplyčią, kurioje perlaidoti 1893 m. sukilėlių palaikai, rasti tvarkant Gedimino kalną...

Prie Mikalojaus Konstantino Čiurlionio paminklo Rasų kapinėse, 2025 10 21

Prie Juozapo Montvilos kapo Rasų kapinėse, 2025 10 21

Rasų kapinėse prie koplyčios, 2025 10 21

Foto nuo Rasų kapinių koplyčios laiptų, 2025 10 21

Įspūdj svečiams padarė ir J. Montvilos statyti privačių namų kvartalai – Rasų ir Lukiškių kolonijos“. Turime suprasti, priimti ir įvertinti savo užmirštą istorinį paveldą ir skleisti šviesą...

1863-ųjų metų sukilėlių kaulai koplyčioje, 2025 10 21

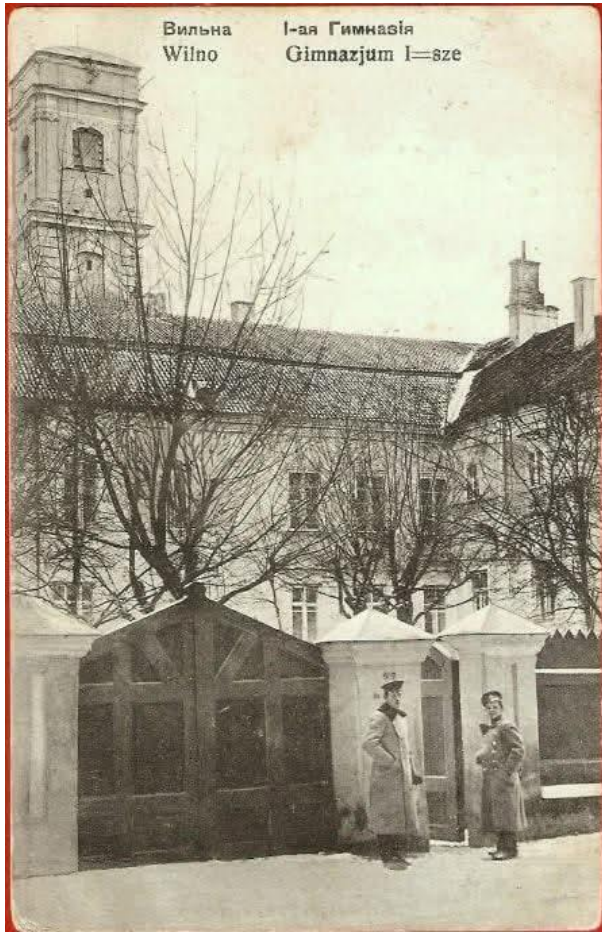
Parengta pagal pranešimą ir žiūrėti: <https://lvia.archyvai.lrv.lt/lt/naujienos/kedainiu-rajono-kulturos-darbuotoju-kelione-juozapo-montvilos-takais-vilniuje-3Z/>

Raimundas Volbergas

BROLIŲ MONTVILŲ STUDIJS

Po 12 metų mokslų netikėtai nuskamba paskutinis skambutis, egzaminai, atestatas. Gimnazija baigta... Kur toliau? Ką pasirinkti studijuoti? Kur studijuoti? Tikėtina, kad šis klausimas kirbėjo ir broliams Montviloms iš Mitėniškių dvaro. Kur mokėsi Stanislovas, Vincentas, Aleksandras ir Juozapas Montvilos? Ką ir kur studijavo?

Į šiuos klausimus iš dalies padės atsakyti archyviniai dokumentai ir įrodymai, išsibarstę po platųjį pasaulį: Rusija, Lenkija, Vokietija. Daugelis jų šiandien nepasiekiami dėl vykstančio karo, kiti dingo ir nėra net menkiausios užuominos...

I-oji Vilniaus gimnazija (mokėsi Rusijos imperijos Ministrų Tarybos pirmininkas Piotr Stolypin ir Lenkijos Respublikos maršalas Jozef Pilsudski), XIX a.

Visi keturi broliai Montvilos mokėsi 1-ojo Vilniaus gimnazijoje. Stanislovas Montvila baigė 1860 m. baigė aukso medaliu, Aleksandras - 1862 m. aukso medaliu, Vincentas 1863 m. taip pat aukso medaliu, o Juozapas Montvila - 1867 m.^{1,2}

Pirmoje Vilniaus gimnazijoje dažniausiai mokėsi moksleiviai iš buvusios Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės. Ši gimnazija Rusijos imperijoje išsiskyrė ne tik tradicijomis, bet ir aukštu disciplinų mokymų lygiu. 1803 m. Rusijos imperatoriaus Aleksandro I-ojo įsakymu vietoje Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės Vyriausiosios mokyklos buvo įsteigta gimnazija, kuri buvo pavaldi Vilniaus Imperatoriškajam universitetui³.

Vilniaus pirmojoje berniukų gimnazijoje buvo šešios klasės ir turėjo šešis vyresnius mokytojus. Gimnazijoje buvo mokoma fizinių mokslų, matematikos, etikos, literatūros ir lotynų kalbos. Pirmoje ir antroje klasėje buvo po vieną mokytoją lotynų ir lenkų kalbų gramatikos, aritmetikos, geografijos ir etikos pagrindų.

¹ https://vilnius.penki.lt/1_gim.html

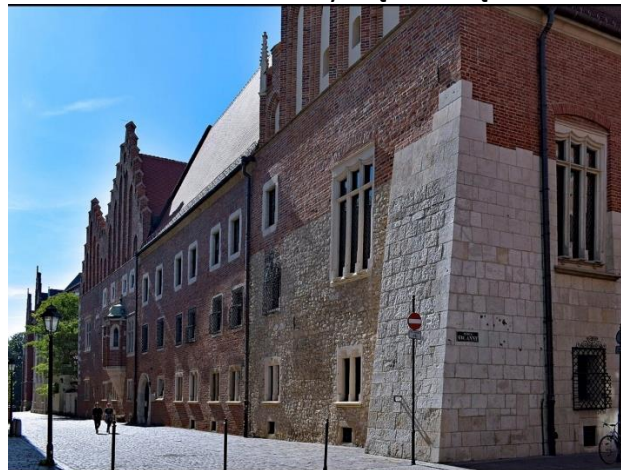
² Серебряков М. В. Исторический очерк столетнего существования Виленской 1-й гимназии. 1803-1903. Ч. I. Вильна, 1903.

Laikraštis visuomenei iš Mitėniškių dvaro

Keturi jaunesnieji mokytojai mokė piešimo, rusų, vokiečių ir prancūzų kalbų.

1860 m. Vilniaus 1-ąją gimnaziją baigė 26 abiturientai ir tik po vieną aukso medaliu ir sidabro medaliu. Aukso medalį gavo Stanislovas Montvila⁴. 1862 m. gimnaziją baigė 32 abiturientai, vienas - aukso medaliu ir du - sidabro medaliu. Aukso medalį gavo Aleksandras Montvila⁵. Po metų, 1863 m., Vilniaus 1-ąją gimnaziją baigė 23 abiturientai. Tais metais buvo vienas aukso medalis ir du sidabro. Žinoma, aukso medalį gavo vėl Montvilų šeimos atstovas – Vincentas Montvila⁶. Juozapas Montvila baigė Vilniaus 1-ąją gimnaziją 1867 m. ir vienintelis iš brolių Montvilų liko be medalio⁷.

Stanislovas Montvila po gimnazijos baigimo išvyko studijuoti į Maskvą, o vėliau kartu su broliu studijavo Krokuvos Jogailos universitete. Prasidėjus 1863 m. sukilimui, kartu su broliu Aleksandru Montvila išvyko į Lietuvą.

Jogailos universitetas Collegium Maius Krokuvoje

Senoji biblioteka Collegium Maius, 2012 07 28

https://en.wikipedia.org/wiki/Collegium_Maius. [Kra](https://en.wikipedia.org/wiki/Collegium_Maius)
[k%C3%B3w](https://en.wikipedia.org/wiki/Collegium_Maius)

Vincentas Montvila, baigęs gimnaziją aukso medaliu, anot Vincento Montvilos vyriausios dukters grafienės Stefanijos Elenos O'Rourke rašytų prisiminimų apie tėvą, gyveno gaudamas Černeckio (Czarnecki) atlygį⁸. Iškart po 1863 m.

³ LIETUVOS MOKYKLOS IR PEDAGOGINES MINTIES ISTORIJS BRUOZAI.pdf

⁴ https://vilnius.penki.lt/1_gim.html

⁵ https://vilnius.penki.lt/1_gim.html

⁶ https://vilnius.penki.lt/1_gim.html

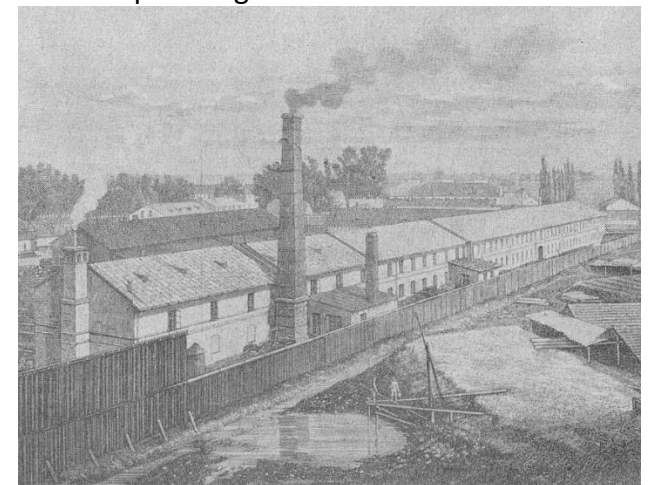
Mitėniškių aidai“, 2025 metų spalio, Nr. 10

sukilimo jis išvyko į Sankt Peterburgo praktikos technologijų institutą (rus. Санкт Петербургский практический технологический институт) studijuoti tiksluosius mokslus. Šis institutas buvo įkurtas 1828 m. imperatoriaus Nikolajaus I įsakymu ir taip buvo vadinamas iki 1896 metų.

Sankt Peterburgo Valstybinis Technologijos institutas, 1903, <https://en.wikipedia.org/>

Pagal 1862 m. naujus įstatus institute studijos trukdavo keturis metus. Institutas rengė inžinierius: mechanikus ir chemikus. Baigusiems institutą buvo suteikiami I ir II atskirio technologų vardai⁹. Anot grafienės S. O'Rourke, V. Montvila baigė Chemijos skyrių 1869 m.¹⁰. Sėkmingai baigęs institutą, kurį laiką jis dirbo techniku „Temler i Szwede“ odos fabrike Varšuvoje. 1869 m. palikęs einamas pareigas, kurios sutvirtino jo ir tikslųjų mokslų išsilavinimą, jis sugrįžo į tėvų dvarą ir jame puikiai ūkininkavo ir tapo vienu žymiausių Lietuvos pomologu¹¹.

Fabrika „Temler i Szwede“ vaizdas XIX a. Varšuvoje https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Garbarnia_a_Temler_i_Szwede.jpg#mw-jump-to-license

Berlyno Humboltų universitetas, 1850

Juozapas Montvila, baigęs gimnaziją, išvyko studijuoti į Sankt Peterburgo universitetą, kur

⁷ https://vilnius.penki.lt/1_gim.html

⁸ LVIA f. 1135, ap. 8, b. 27, l. 51–54

⁹ <https://www.prlib.ru/history/619797>

¹⁰ LVIA f. 1135, ap. 8, b. 27, l. 51–54

¹¹ <https://mokslolietuva.lt/2024/12/montvilinis/>

The image shows a handwritten ledger with the following structure:

- Column 1:** ИМЕНА И ФАМИЛИИ УЧЕНИКОВЪ. (Names and Surnames of Students)
- Column 2:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 3:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 4:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 5:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 6:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 7:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 8:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 9:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 10:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 11:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 12:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 13:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 14:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 15:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 16:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 17:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 18:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 19:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 20:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 21:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 22:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 23:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 24:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 25:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 26:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 27:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 28:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 29:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 30:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 31:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 32:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 33:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 34:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 35:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 36:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 37:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 38:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 39:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 40:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 41:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 42:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 43:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 44:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 45:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 46:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 47:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 48:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 49:** Баллы за ответы (Scores for answers)
- Column 50:** Баллы за ответы (Scores for answers)

Vilniaus pirmosios Aleksandro I-ojo gimnazijos 2-os klasės 1-o skyriaus moksleivių 1861 m. aritmetikos lankomumo ir pažangumo žurnalas. Mokytojas N. Jablonovskij. Nr. 23 – Juozapas Montvila. Lietuvos valstybės istorijos archyvas, f. 574, ap. 1, b. 479, l. 7v–8. https://virtualios-parodos.archyvai.lt/data/public/thumbnails/2025/06/resize_1920x1080_3.-574-1-479-no.-23-j-montvila.jpg

studijavo Teisę. Vėliau studijavo Berlyno bei 1873 metais Krokuvos Jogailos universitetuose.

STANISLOVO, ALEKANDRO IR JUOZAPO MONTVILŲ STUDIJS KROKUVOS JOGAILOS UNIVERSITETE

Remiantis Jogailos universiteto archyve saugomais dokumentais (studentų bei senato (su signatūra S) taip pat ir (su signatūra WF (Filosofijos fakultetas) ir WP (Teisės fakultetas) fakultetų kataloguose pateikiama tapati informacija apie Krokuvos studentą bei paskaitų sąrašai ir dėstytojų pavardės. Senato katalogų viename iš skyrių pateikiama informacija fakultetų taip apie mokėjimą už studijas (1860/61, 1861/62, 1862/63 m. bendrasis Jogailos universiteto studentų katalogas (S II 97), 1862/63 mokslo metų studentų katalogas, kuriame įrašyti eiliniai ir neeiliniai bei farmacijos studentai (WF II 218), 1873/74 mokslo metų bendrasis Jogailos universiteto studentų katalogas, I pusmetis, (S II 114), 1873/74 mokslo metų eilinių ir neeilinių studentų katalogas (WP II 181). Štai ką sužinome apie brolius Montvilas.

Stanislovas Montvila gimė 1841 m. Deltuvoje, Ukmergės pavieta, Kauno gubernijoje, Romos

katalikas, lietuvių tautybės, Rusijos pilietis. Jo tėvas Stanislovas, pilietis, gyvenantis Mitėniškiuose (w *Mitianiszkach*), Ukmergės pavieta, Kauno gubernijoje. Prieš Jogailos universitetą studijavo Maskvoje. Jogailos universitete studijavo Filosofijos fakultete. Jis buvo eilinis 21 metų studentas¹², gyveno Krokuvoje, Florijanska g. 342. Stanislovas Montvila studijavo 1862/63 m. I semestre¹³:

1. Neorganinė chemija (5 valandos per savaitę) pas Dr. Čyrniavskį (Czyrniawski), už paskaitas mokėti: 5 zlotus ir 25 grašius.
2. Analitinė chemija (3 valandos per savaitę), pas Dr. Čyrniavskį (Czyrniawski), už paskaitas mokėti: 3 zlotus ir 15 grašių.
3. Praktikos pratybos chemijos laboratorijoje (10 valandų per savaitę) pas Dr. Čyrniavskį (Czyrniawski), už paskaitas mokėti: 10 zlotų ir 50 grašių.
4. Eksperimentinė fizika (5 valandos per savaitę) pas dr. Kučinskį (Kuczynski), už paskaitas mokėti: 5 zlotus ir 25 grašius.
5. Botanika (5 valandos per savaitę) pas Dr. Černiakovskį (Czerniakowski), už paskaitas mokėti: 5 zlotus ir 25 grašius.

6. Moderniosios filosofijos istorija (3 valandos per savaitę) pas dr. Kremer, už paskaitas mokėti: 3 zlotus ir 15 grašių.

7. Įvadas į akademines studijas (1 valanda per savaitę), pas dr. Kremer, už paskaitas mokėti: 3 zlotus ir 15 grašių.

8. Antropologijos paskaitos (2 valandos per savaitę) pas dr. Majer, už paskaitas mokėti: 2 zlotus ir 10 grašių.

9. Kalbos fiziologija (1 valanda per savaitę) pas dr. Majer, už paskaitas mokėti: 2 zlotus ir 10 grašių.

Stanislovas Montvila išvyko į Lietuvą¹⁴. Jis liko skolingas už paskaitas 34 zlotus 65 grašius. Įdomu tai, kad buvo atsiskaityta už studijas po dešimties metų - 1873 m. liepos 25 d.¹⁵

Aleksandras Montvila gimė 1844 m. Mitėniškėse, Kauno gubernijoje, Rusijoje, Romos katalikas, lietuvių tautybės, Rusijos pilietis. Jo tėvas Stanislovas, pilietis gyvenantis Mitėniškėse, Kauno gubernijoje. Prieš studijas Jogailos universitete Aleksandras Montvila mokėsi Vilniaus gimnazijoje. Jogailos universitete studijavo Filosofijos fakultete, eilinis studentas 1862/63 m. I semestre¹⁶. Jam

¹² BARCIK, Mieczysław, CIEŚLAK, Adam, GASZYŃSKI, Paweł, GRODOWSKA-KULIŃSKA, Danuta, PERKOWSKA, Urszula and ŻUKOWSKI, Przemysław, 2015. Corpus studiosorum Universitatis

Iagellonicae 1850/51-1917/18. Online. Kraków : Księgarnia Akademicka, 506 psl
¹³ Jogailos universiteto archyvas, WF II 218, Nr. 38
¹⁴ Jogailos universiteto archyvas, WF II 218, Nr. 38

¹⁵ Jogailos universiteto archyvas, S II 97, Nr. 38
¹⁶ BARCIK, Mieczysław, CIEŚLAK, Adam, GASZYŃSKI, Paweł, GRODOWSKA-KULIŃSKA, Danuta, PERKOWSKA, Urszula and ŻUKOWSKI,

Vilniaus pirmosios Aleksandro I-ojo gimnazijos 2-os klasės 1-o skyriaus moksleivių 1861/1862 mokslo metų braižybos ir dailiaščiio lankomumo ir pažangumo žurnalas. Mokytojas A. Kliukovskij. Nr. 24 – Juozapas Montvila, Lietuvos valstybės istorijos archyvas, f. 574, ap. 1, b. 482, l. 3v-4.

tebuvo 18 metų¹⁷. Išvyko į Lietuvą¹⁸, įsiskolinęs universitetui 26 zlotus 55 grašius.

1862/63 m. I semestre Aleksandras Montvila studijavo šiuos dalykus:

1. Eksperimentinė fizika (5 savaitinės valandos per savaitę) pas dr. Kučinskį (Kuczynski), už studijas mokėti 5 zlotus ir 25 grašius.
2. Minerologija (5 valandos per savaitę), pas dr. Kučinskį (Kuczynski), už studijas mokėti 5 zlotus ir 25 grašius.
3. Botanika (5 valandos per savaitę) pas dr. Čer-

Juozapas Montvila gimė 1850 m. kovo 18 d. Ukmergėje, Kauno gubernijoje, Rusijoje, Romos katalikas, lenkų tautybės, Rusijos pilietis. Juozapo Montvilos tėvas Stanislovas (Motiejus) jau miręs, motina Aleksandra iš Daugėlių. Juozapas Montvila prieš studijas Jogailos universitete studijavo Peterburgo universitete, Teisės fakultete (1868/69-1871/72 akademiniais metais). Jis buvo Teisės kandidatas¹⁹. Jogailos universitete studijavo Teisė fakultete, kaip neeilinis studentas 1873/1874 I semestru, 25

niakovskį (Czerniakowski), už studijas mokėti 5 zlotus ir 25 grašius.

4. Neorganinė chemija (5 valandos per savaitę), pas dr. Čyrniavskį (Czyrniawski), už studijas mokėti 5 zlotus ir 25 grašius.
5. Įvadas į akademines studijas (1 savaitinė valanda), pas dr. Kremer, mokėti už mokslą 3 zlotus ir 15 grašių.
6. Antropologijos paskaitos (1 valanda per savaitę), pas dr. Majer, mokėti už mokslą 2 zlotus ir 10 grašių.

metų, studijuodamas gyveno viešbutyje „Polera“, mokėti už mokslą 11 zlotų 55 grašių^{20,21}. Juozapas Montvila studijavo šiuo dalykus:

1. Privati lenkų teisė (5 valandos per savaitę) pas Bužinskį (Bużinskij)²².
2. Apie netiesioginius mokesčius (4 valandos per savaitę) pas Boschenek²³.
3. Kredito teorija (2 valandos per savaitę) pas Boschenek.

7. Kalbos fiziologija (1 valanda per savaitę), pas dr. Majer, už mokslą mokėti 2 zlotus 10 grašių.

8. Mokslas apie užkrečiamas naminių gyvūnų ligas (3 valandos per savaitę), pas Mohr, mokėti už mokslą 3 zlotus ir 15 grašių.

Aleksandro Montvilos skola universitetui už paskaitas buvo sumokėta 1873 m. liepos 25 d.

4. Biudžeto mokslas (2 valandos per savaitę) pas Hankiewicz²⁴.

Apie Stanislovo, Aleksandro ir Juozapo Montvilų laikytus egzaminus žinių nėra. Įdomu tai, kad Stanislovas ir Aleksandras Montvilos Krokuvos Jogailos universitete prisistatė lietuviais.

Juozapas Montvila užrašytas lenkų tautybės. Aleksandras Montvila baigė Sankt Peterburgo Praktikos technologijų institutą ir gavo 1-ojo atskyrio technologo laipsnį (LVIA f. 378, ap. 91, B/S 1883, b. 143, l. 8–12.

Przemysław, 2015. Corpus studiosorum Universitatis Jagellonicae 1850/51-1917/18. Online. Kraków: Księgarnia Akademicka, 505 psl.

¹⁷ Jogailos universiteto archyvas, S II 97, Nr. 39

¹⁸ Jogailos universiteto archyvas, WF II 218 Nr. 38

¹⁹ BARCIK, Mieczysław, CIEŚLAK, Adam, GASZYŃSKI, Paweł, GRODOWSKA-KULIŃSKA, Danuta, PERKOWSKA, Urszula and ŻUKOWSKI,

Przemysław, 2015. Corpus studiosorum Universitatis Jagellonicae 1850/51-1917/18. Online. Kraków: Księgarnia Akademicka, 506 psl.

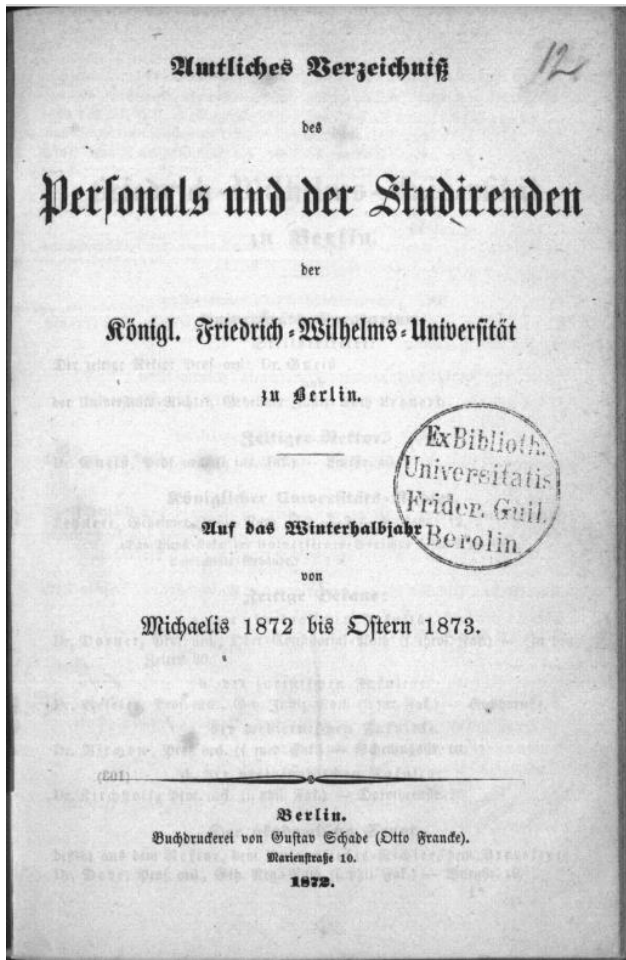
²⁰ Jogailos universiteto archyvas, WP II 118, Nr. 6

²¹ Jogailos universiteto archyvas, S II 114, Nr. 6

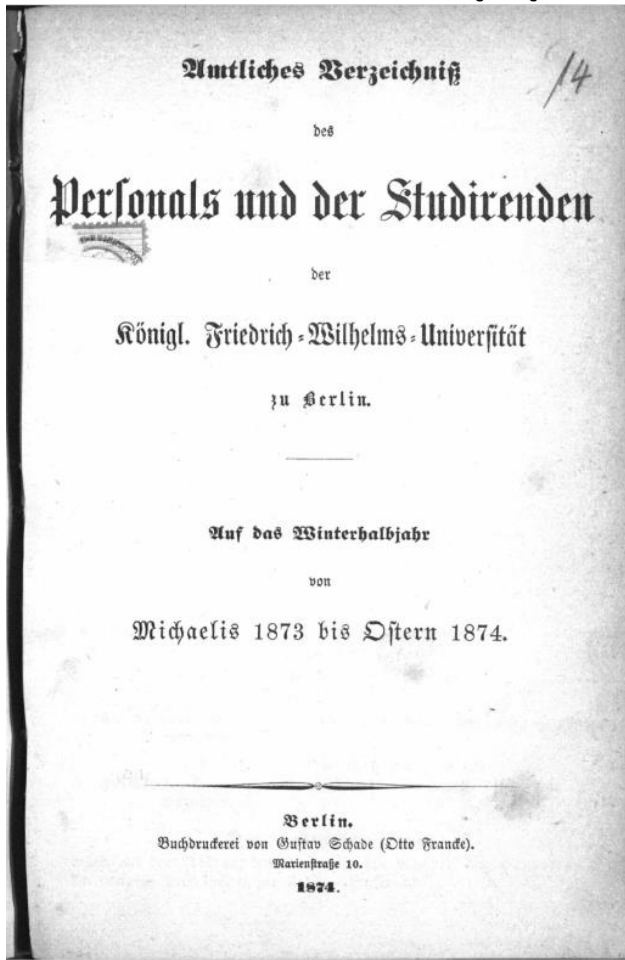
²² Prof. dr. Piotr Burzyński (1819-1879) – teisininkas, Krokuvos Jogailos universiteto profesorius.

²³ Dr. Mieczysław Bochenek (1839-1887) nuo 1871 m. Krokuvos Jogailos universitete dėstė Austrijos fiskalinę įstatymdavystę.

²⁴ Hilary Hadbank Hankiewicz (1834-1899) - valstybės buhalterinės apskaitos Krokuvos Jogailos universiteto profesorius, Krokuvos Jogailos universiteto *doctor honoris causa* (<https://polona.pl/item-view/b712be5e-d369-4b8f-bd62-6030fe98e6bf?page=0>)

Berlyno Frydricho Vilhelmo universiteto 1872/1873 Personalo ir studentų sąrašai

Berlyno Frydricho Vilhelmo universiteto 1873/1874 Personalo ir studentų sąrašai

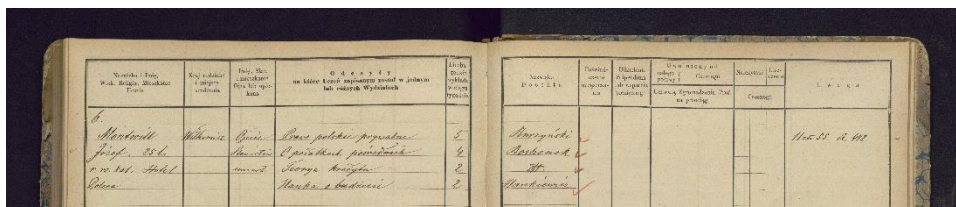
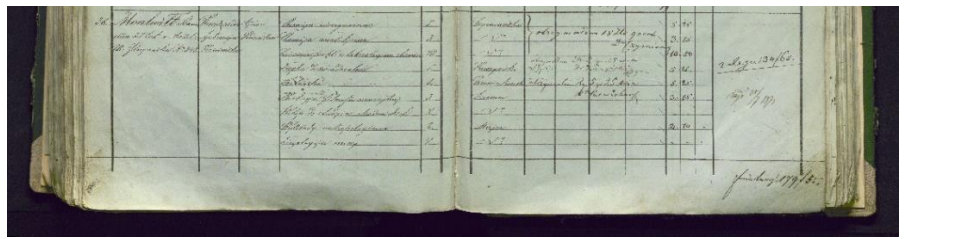
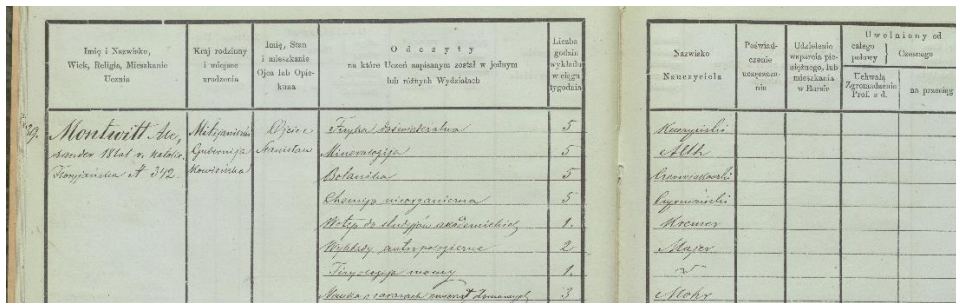
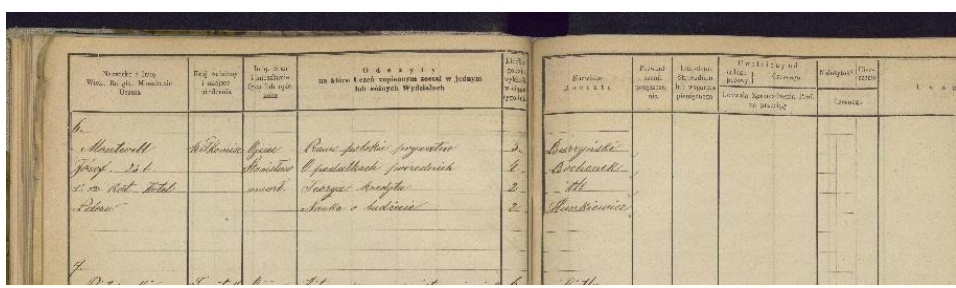

Berlyno Humboldtų universiteto pastatai – Teisės fakulteto ir Princo Heinricho rūmai²⁵

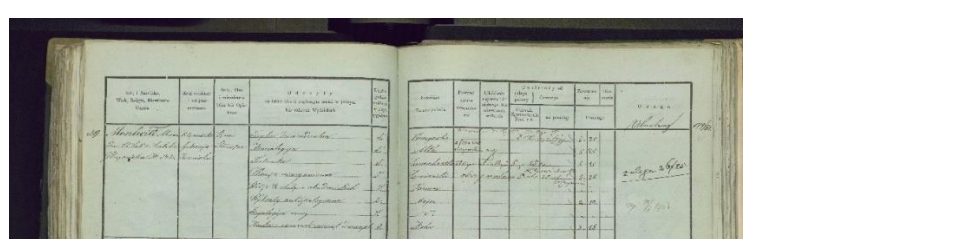
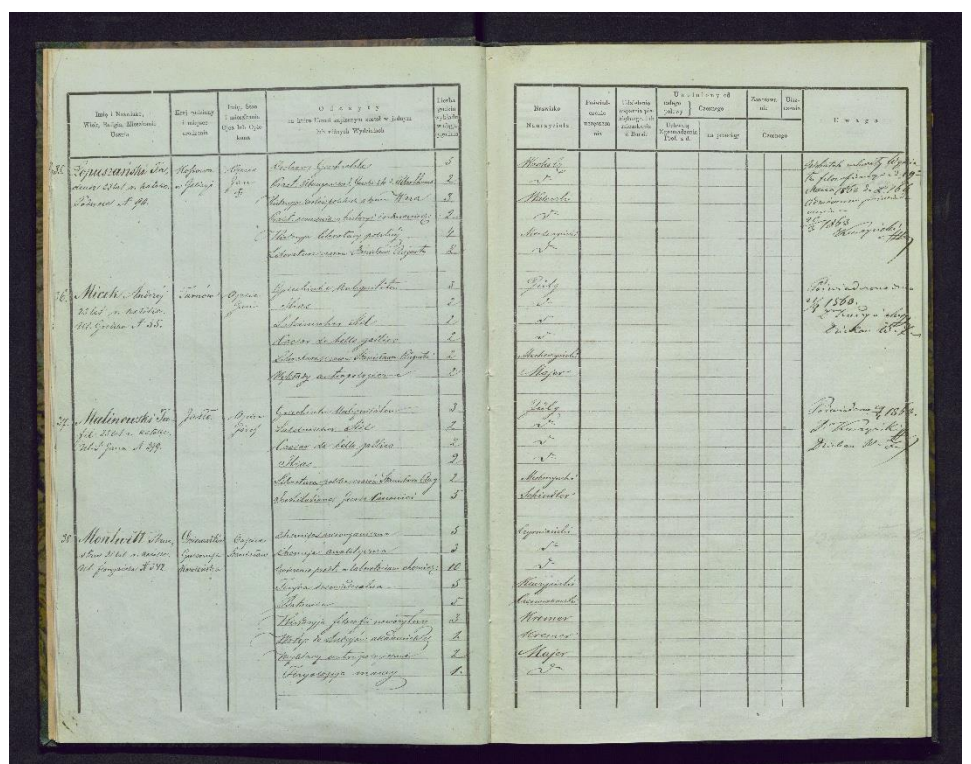
Name	In-lander	Aus-lander	No. Matr.	Restor.	Bemerkungen
Meißner, Carl	1		102	23	nie atgijęs 1873
Meißner, Carl	1		117	23	nie atgijęs 1873
Meißner, Carl	1		122	23	nie atgijęs 1873

No.	Matavimas	Matavimas	Matavimas	Matavimas	Matavimas
137	Meißner, Carl	nie atgijęs	nie atgijęs	nie atgijęs	nie atgijęs
138	Juozapas Montvila	nie atgijęs	nie atgijęs	nie atgijęs	nie atgijęs
139	Johannes Schmidt	nie atgijęs	nie atgijęs	nie atgijęs	nie atgijęs

Juozapas Montvila (Nr. 138) Berlyno Frydricho Vilhelmo universiteto (dab. Berlyno Humboldtų universitetas) matrikulų knygoje ir Filosofijos fakulteto studentų sąrašė.²⁶

Juozapo Montvilos studijų įrašai Krokuvos Jogailos Universitete.²⁷
Jogailos Universitetas Collegium Maius Krokovoje, 2016 05 06
Nuotrauka dr. J. Puišo

Dėkoju Auste Wolff iš Berlyno Humboldtų universiteto ir Agnieškai Niedzialek iš Krokuvos Jogailos universiteto archyvo už Juozapo Montvilos studijų dokumentų kopijas.

Dr. Judita Puišo

²⁵ Visuotinė Lietuvių Enciklopedija

²⁷ Archywm UJ, WP II 181, WF, II 218, S II 97, S II 114

MIESTELIS, BAŽNYTKAIMIS AR KAIMAS?

Valstybinių švenčių, atleidų ar susibūrimų metu kalbėtojai dažnai įvardija save kaip kaimo, miestelio ar miesto atstovais. Jonavos rajono savivaldybėje yra vienas miestas – Jonava ir trys miesteliai: Panoteriai, Žeimiai ir Rukla. O kaip vadinti kitas vietas? Jos įvardijamos kaimais, nors minėtosios gyventojų skaičiumi lenkia, net ir miestelius, turi bažnyčią, paštą, mokyklą, gydymo įstaigą, seniūniją, biblioteką, kultūros centrą ir Lietuvos Respublikos prezidento patvirtintus herbus.

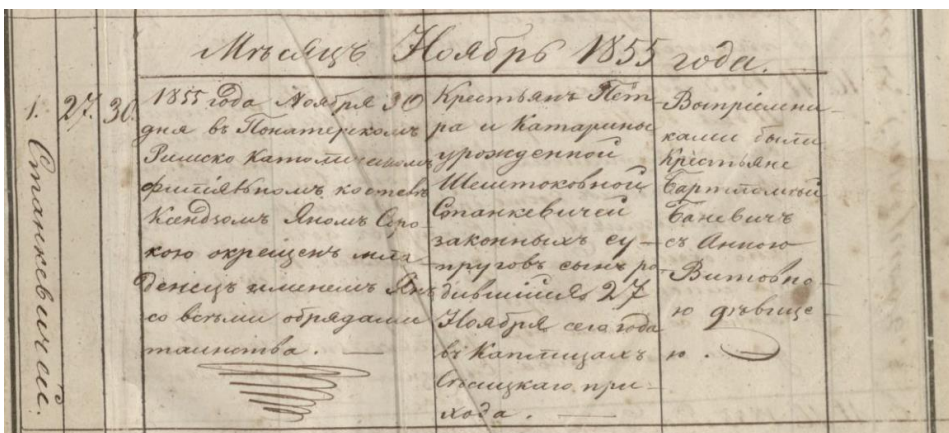
Žeimių miestelio panorama su Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčia

Kyla klausimas: kuo šiandien skiriasi miestelis ir kaimas? Visuotinėje Lietuvių enciklopedijoje rašoma: *kaimas* – tai nuo kelių iki keliasdešimt ir daugiau sodybų, kurios dauguma verčiasi žemės ūkiu. Kaimas, kuriame yra bažnyčia, Lietuvoje tradiciškai vadinamas *bažnytkaimiu*. Dabartinės lietuvių kalbos žodynas *bažnytkaimiu* įvardija kaimą ar miestelį, kur yra bažnyčia. Kaip rašė žymus architektas, miestelių tyrinėtojas profesorius Algimantas Miškinis, miestelis yra kompaktiškai užstatyta gyvenamoji vietovė su 500 - 3000 gyventojų. Miesteliuose dažniausiai yra bažnyčia, seniūnija, kultūros centras, mokykla, biblioteka, parduotuvė, medicinos punktas, kapinės.

O kaip istoriškai buvo vadinamos šios vietovės? Atverskime senąsias metrikų knygas (<https://eais.archyvai.lt/repo-ext>), pažvelkime į senuosius žemėlapius (<https://lmavb.maps.arcgis.com/home/item.html?id=bc6b51bacec548f69165c0be0adf5e1f>) ir pakeliaukime „laiko mašiną“ tik ne į ateitį, o į praeitį.

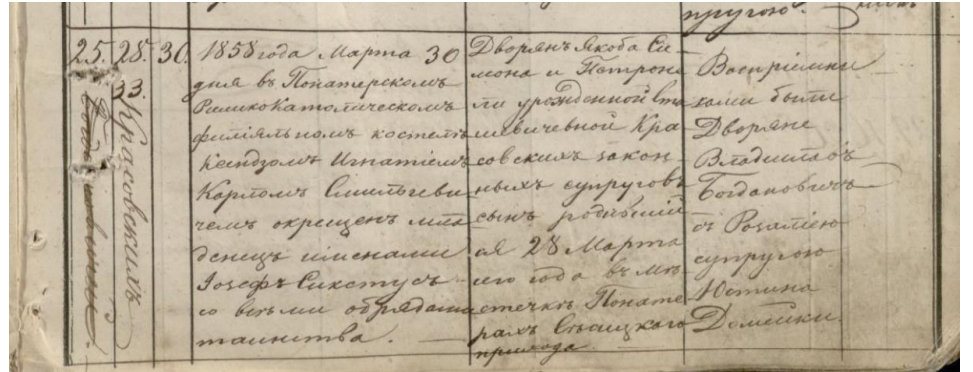

Panoterių panorama su Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčia

Panoterių bažnyčios Krikšto įrašas apie Koplyčias, datuojamas 1855 metais. Panoterių RKB gimimo metrikų knyga, F. 1502, 1855-01-01 – 1889-12-31.

Seniausioje išlikusioje Panoterių Romos katalikų filijinės bažnyčios krikšto įrašų knygoje minimos Koplyčios jau 1855 m., o jau 1858 metais minimas tiek Koplyčių kaimas, tiek ir Panoterių miestelis (<https://eais.archyvai.lt/repo-ext/view/286037113>), kuris priklausė Siesikų Romos katalikų parapijai.

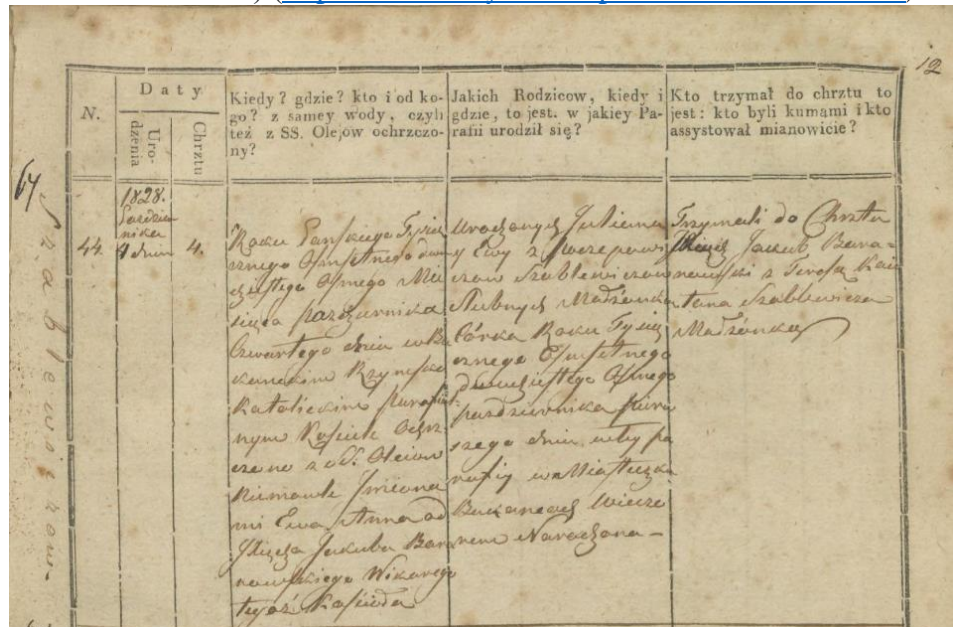

Panoterių bažnyčios Krikšto įrašas apie Koplyčias, Panoterių miestelį, datuojamas 1858 metais.

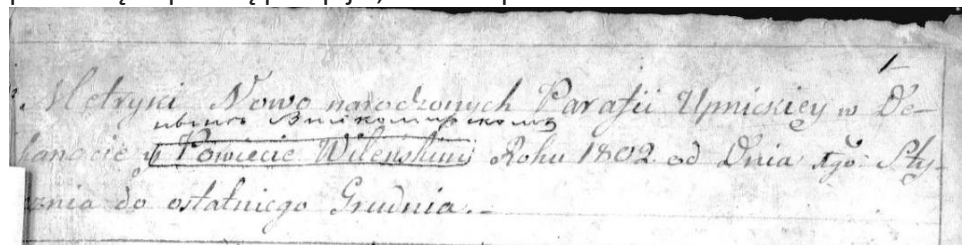
Bukonių Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia, nuotrauka Kauno arkivyskupijos

Seniausioje išlikusioje Bukonių Romos katalikų bažnyčios metrikų knygoje (1791 m.) minimas Bukancų kaimas (lot. *Bukance villa*). Nuo 1828 m. spalio mėnesio Bukonys įvardinami miesteliu (lenk. „w miasteczku Bukancach“) (<https://eais.archyvai.lt/repo-ext/view/267793544>)

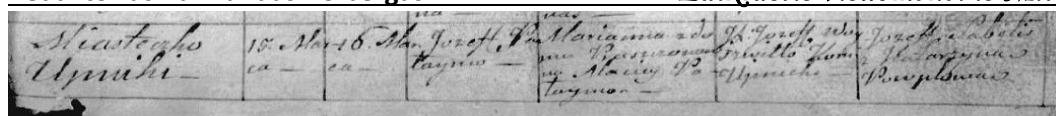

Bukonių bažnyčios įrašas apie Bukonių miestelį, datuojamas 1828 metais. Bukonių RKB gimimo metrikų knyga, F. 3002, 1827-07-15 – 1838-12-28.

Seniausioje Upninkų Romos katalikų bažnyčios gimimo, santuokos ir mirimo knygoje (<https://eais.archyvai.lt/repo-ext/view/266602288>) 1802 m. Upninkai įvardijami, kaip miestelis (lenk. Upniki miasteczko), priklausęs Upninkų parapijai, Vilniaus pavieta.

Upninkų Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčios įrašas, datuojamas 1802 metais. Upninkų RKB gimimo, santuokos ir mirties metrikų aktų knyga, F. 669, 1802-01-01 – 1818-12-31

Upninkų bažnyčios įrašas

Vietovė		1866	1892	1903	1923	1959/1970	1979	2023
Žeimiai	miestelis nuo 1528 m.			miestelis	miestelis	miestelis	miestelis	miestelis
Panoteriai (Koplyčios)		1882 m. kaimas			miestelis	miestelis	miestelis	miestelis
Kulva			dvaras su bažnyčia	miestelis	bažnytkaimis	kaimas	kaimas	kaimas
Upninkai			miestelis (Upniki)		bažnytkaimis	kaimas	kaimas	kaimas
Užusaliai (Aleksandrovskoje slaboda)				didžiakaimis „Selo“	kaimas	kaimas	kaimas	kaimas

Upninkų panorama

Ruklos piliakalnis

Skarulių bažnyčia
Kauno arkivyskupija

Skaruliai	miestelis nuo 1649 m.	miestelis (gyventojų surašyme pavadintas didžiakaimis, „selo“)	bažnyčios kaimas vadinamas miesteliu	miestelis	bažnytkaimis	kaimas	dalio miesto	miesto dalis
Bukonys		1880 m. miestelis	miestelis	Miestelis	bažnytkaimis	kaimas	kaimas	kaimas
Rukla			kaimas		kaimas			miestelis

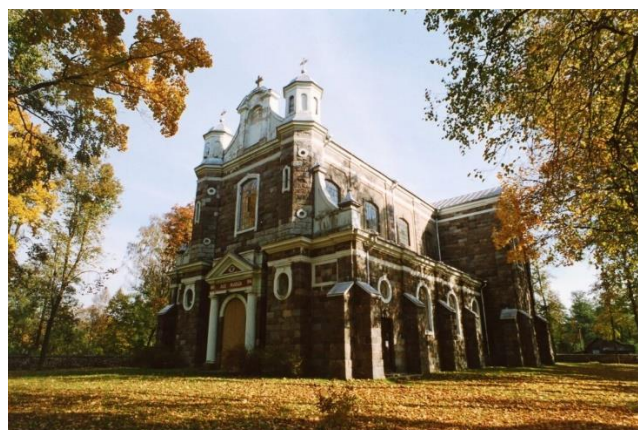
Jeigu Romos katalikų bažnyčia dar XIX amžiuje šias vietas vadino miesteliais, tai kaip įvardijo šias gyvenvietes Rusijos Imperijos, Nepriklausomos Lietuvos ir Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos ir Lietuvos Respublikos valstybinės institucijos? Pasitelkę Rusijos imperijos geografinį-statistinį žodyną (rus. *Географическо-статистический словарь Российской империи*), ėjusį nuo 1862–1885 m. Sankt Peterburge, Lenkijos karalystės ir kitų slavų kraštų geografinį žodyną (lenk. *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*), kuris buvo leidžiamas 1880–1902 metais, alfabetinį Kauno gubernijos gyvenamųjų vietovių sąrašą (rus. *Алфавитный списокъ населенныхъ мѣстъ Ковенской губернии.*), leistą 1903 metais bei knygas: „Kaune bei Lietuvos apgyventos vietos: pirmojo visuotinio Lietuvos gyventojų 1923 m. surašymo duomenis“, „Lietuvos TSR kaimo gyvenamosios vietovės 1959 ir 1970 metais (Visasajunginių gyventojų surašymų duomenys)“, „Gyventojai gyvenamosiose vietovėse: Lietuvos Respublikos 2021 metų gyventojų surašymo rezultatai. Kadangi visos šios knygos laisvai prieinamos internete, pabandykime pasekti, kaip kaimai tapo miesteliais, o miesteliai - bažnytkaimiais, o vėliau tik kaimais.

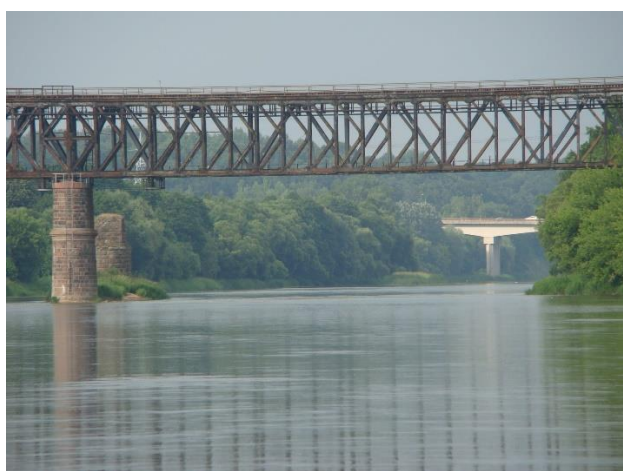
Neries ir Šventosios santaka <https://www.jkrk.lt/objektai/neris-ir-sventosios-santaka/>

Mažųjų Žinėnų piliakalnis <https://www.welove-lithuania.com/ka-pamatyti-jonavoje>

Gegužinės Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčia, Kaišiadorių vyskupijos nuotrauka

Geležinkelio tiltas per Nerį prie Skarulių, nuotrauka dr. Juditos Puišo, 2013.

Bukonys, Skaruliai, Upninkai, Kulva dar XX amžiaus pradžioje buvę miesteliais, atgavus Lietuvos nepriklausomybę, pavirto bažnytkaimiais, o Sovietų Sąjungos laikais tik kaimais arba Jonavos miesto dalimi. Vienintelis Ruklos kaimas visai neseniai tapo miesteliu. Koks likimas laukia miestelių ir kaimų? Kaip juos vadinsime po 10, 20 ir 50 metų...?

Užusalių tvenkinys.

Gretimai yra sentikių maldos namai ir Šv. Aleksandro Nevskio cerkvė

Dr. Judita Puišo

Jeronimo Ralio kapas. Jonava, Ramybės skveras. https://lt.wikipedia.org/wiki/Ramyb%C4%97s_skveras_%28Jonava%29

Žemių Švč. Mergelės Marijos gimimo bažnyčia, dr. Juditos Puišo nuotrauka, 2013.

UŽBURTOJI FLEITA GARLIAVOJE: ĮVYKIAI VIOLETINĖS SPALVOS FONE

**MANO VIOLETINĖS ISTORIJS
PRADŽIA KAUNE**

Diena nebuvo kažkuo ypatinga. Kauno Laisvės alėja ėjau su aukšta tamsiaplauke *frau*, kuri sakėsi, kad kažkada, kadaise dirbo Pūko televizijos ofise Šančiuose, Kaune. Linksmino kalbom apie šefo pomėgius stebėti moterų sijonus, bet ši sykį ne apie tai. Užėjome į daug metų lankyta prie Soboro vietą - buvusią „Lietuviškų patiekalų“ valgyklą, virtusia jaukia kavine.

Baras prie Soboro Laisvės alėjoje, Kaune, 2025.

Prisėdęs prie stalo, pakėliau akis į televizorių, kabantį palubėse. Ten pamačiau emociškai kalbantį pusamžį, trumpa tvarkinga šukuosena vyrą, keiksnojančią ir vis velniuojančią dėl dukros.

Drąsius Kedys (1972-09-04 – 2010-04-15/16), nuotrauka TV3, 2009-ieji metai.

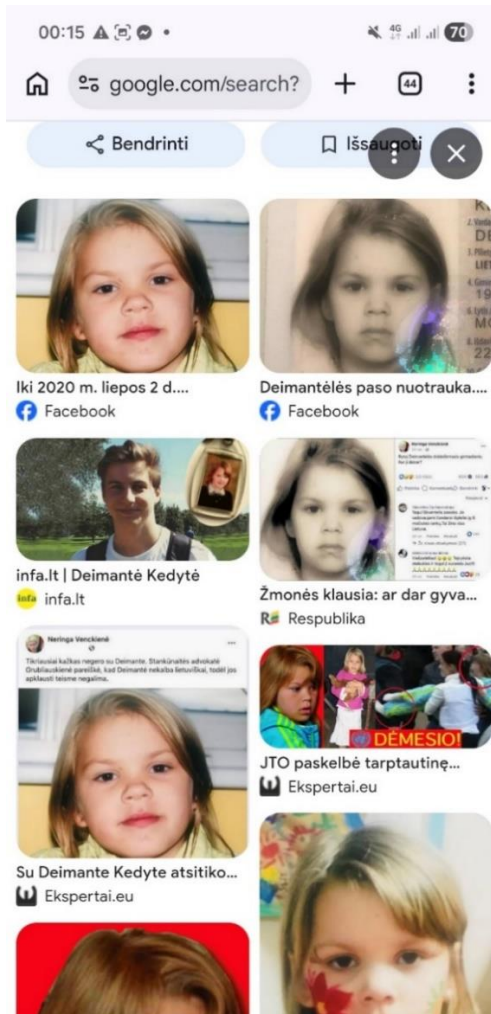
Kedzių namas Klonio g. 7, Garliavoje, 2016 www.lrytas.lt

Tai buvo pirmasis kartas, kai išgirdau nepaprastą Drąšiaus Kedžio iš Garliavos ir dukros Deimantės Kedytės istoriją, kurios verpetuos ir pats atsidūriau pagal eitos tarnybos

kompetenciją. Tai buvo 2009-ųjų rudenį. Daugelį šios istorijos dalyvių teko pažinti gyvai ir bendrauti, vežioti tarnybiniu transportu ir ginkluotam lydėti kaip Lietuvos kriminalinės policijos biuro Liudytojų ir nukentėjusiųjų apsaugos valdybos specialistui. Agata Kristi turėtų ką veikti su šia violetine istorija, žymincią paslaptis, vaizduotę ir amžiną gėdą. Juk tai lyg detektyvinis romanas „Žmogžudystė Rytų Eksprese“, kur viskas susipynę intrigoje, klaidinime ir moralės paieškose, kai žūva žmonės vardan „Drąšos kelio“.

SAUGOJIMO PRADŽIA. PERSONAŽAI

2009-ųjų spalio 5-oji įėjo į istoriją kaip Kauno apygardos teismo teisėjo Jono Furmanavičiaus žūtis diena prie savo namų Kauno senamiestyje bei susijusios Violetos Naruševičienės žūtimi. Valdyba gavo nepaprastas užduotis: apsaugoti konfrontuojančias puses dėl mažos mergaitės Deimantės Kedytės. Reikėjo saugoti mergaitės mamą Laimutę Stankūnaitę, „dėdę“ Andrių Ūsą – mamos draugą, verslininką ir pačią mergaitę, gyvenančią pas tetą teisėją Neringą Venckienę ir jos vyrą advokatą Aidą Venckų su sūnumi Karoliu.

google.com Deimantė Kedytė (g. 2004) Vieša prieiga

Andrių Ūsą teko matyti vos vieną kartą, kai iš namų Karkazuose, Kaune teko vežti link Vilniaus tarnybiniu automobiliu.

Andrius Ūsas (1974-07-15 – 2014-06-13), verslininkas, politikas ir D. Kedytės krikšto tėvas, www.delfi.lt

Ar kalbėdamas su apsauga, ar telefonu, ištisai keikėsi, nors dėvėjo tvarkingą šviesų kostiumą. Atrodė truputėlį pabrinkęs, greičiausiai nuo vartojimo alkoholio didesniais, nei įprasta, kiekiais. Buvo įpykęs, nervinosi, žodžiu, buvo karingas personažas. Ir jis buvo saugomas asmuo ne kaip įtariamasis, o kaip nukentėjusysis.

Laimutė Stankūnaitė (g. 1986) teisme su kaukėta palyda, www.lrytas.lt

Laimutė Stankūnaitė buvo jauna moteris. Likimas lėmė ir ją pažinti. Tai buvo aukštoka, tamsiaplaukė, savito grožio moteris, kurios nelaimė, matyt, traukė ne vieno stipraus vyro dėmesį nuo pat jaunumės. O gavos taip, kad teko ir po kapines lydint vaikščioti juodai apsirengusią L. Stankūnaitę. Vykstant kovoms dėl Deimantės Kedytės, teko važinėti į pasimatymus Kelių policijos pastate Chemijos prospekte, Kaune. Su mergaite bendravo normaliai, žaidė, valgė. Man vairuojant Volkswagen Multivan tarp sėdynių sykį praspūdusi ir įsitaisiusi priekyje Deimantė guviai tarė: „Tu esi mano tėtis“. Važiuojant toliau ašaros kaupėsi akyse, nei paguosti, nei priglausti vaiką. Mašina pilna pasiklausymo priemonių, priekinių ir galinių vaizdo registratorių, o senelis už nugaros ašarojo. Į susitikimą su mama veždavom per savaitę po kelis kartus. O dar per visą miestą iš paskos važiavo baikeriai motociklais, mašinos su violetinėm vėliavėm ir vėliavom. Tikras karnavalas...

K. Venckus su pussesere D. Kedyte, www.alkas.lt

Mergaitės pusbrolis „Karoliukas“ buvo labai guvus vaikas, galima sakyti, apsaugai „lipdavo ant galvos“. Erzino, kalbėjo niekalus, bet žinia, buvo gabus mokinys. Su Deimante lakstydavo dviračiais, kartais pasistumdavo, bet kaip ir vaikas, gyveno savo gyvenimą.

Nežinau, visi kaip susitarę, labiausiai gailėjo senelio Vytauto Kedžio. Dejavo. Sakėsi, kad būdamas statybininku pastatė namus, o gyvenimas nebeteikė džiaugsmo. Aprodė namus, kur su sūnumi Drąšiumi vietoj garažo padarė

gyvenamas patalpas. Antrajame aukšte pastatė baro sieną, įsirengė net asmeninį soliariumą. Taip pat pastatė ir savo dukrai Neringai namą, užveisė sodą, padarė tvenkinuką. Matėsi, kad daug širdies buvo įdėta. Galiausiai savo namuose dar teko taisyti dėl anūkės. Buvo teigiama, kad sutrenkė anūkės mamai L. Stankūnaitei veidą.

Laimutė ir Vytautas Kedžiai, 2015 10 29 Irytas.lt

Mama Laimutė Kedienė buvo stipri moteris. Dejavo, kodėl taip įvyko. Guodėsi, kad negalėjo perkalbėti savo sūnaus. Lydėdavo savo anukę į mokyklą, namuose ir kieme prižiūrėjo tvarką. Lyg nieko gyvenime ir nebetrūktų, bet...

Aidas Venckus, būdamas advokatu, buvo dalykiškas, nesileisdavo į kalbas, važiuodavo į medžiokles. Matyt, netruko atitrūkti nuo visos šeimos, nes įvyko skrybys su N. Venckiene.

Drąsiaus Kedžio teta Audronė Skučienė, Eriko Ovčarenko nuotrauka/BNS www.15min.lt

Audronė Skučienė, N. Venckienės teta buvo išraiškinga, turinti oratoriaus savybių ir patraukianti dėmesį dalykiškumu, tikra viešųjų ryšių specialistė.

Globėja/teisėja Neringa Venckienė su Garliavos parapijos kunigu Jonu Varkala, www.delfi.lt

Teisėja Neringa Venckienė buvo išskirtinė asmenybė. Turėdama išskirtinį mąstymą, buvo labai emociinga ir net stebino. Pvz. L. Stankūnaitei kartais vadino „P i z d a“. Tai daugiabrainė asmenybė, mylinti sūnų, jam nuolaidžiaujanti, nebuvo pastebėta, kad kažkuo apkalbėtų Deimantę ar skriaustų, visą laiką prisiglausdavo, paglostydavo. Mergaitėi atrodė, kad nieko netrūko, bet nebuvo tėtės ir mamos. Užklauses dėl alkoholio gėrimo Kauno Apygardos teisme, teisėja Neringa Venckienė atsakius: „O kas čia tokio?“ Žinoma, į tolesnes diskusijas nebuvo noro veltis. Į darbą važiuodavo savo juodu Mercedes Benz, atvykusiems žurnalistams nuolat dalino interviu. Kovojo visom įmanomom priemonėm dėl mergaitės D. Kedytės globos, bet

Laikraštis visuomenei iš Mitėniškių dvaro

rubikonas buvo peržengtas, pasibaigęs mirtimis visu negailestingu tūžmingumu.

Trumpas reklaminis piketas prie Kedžių namų, P. Mantauto nuotrauka.

Saugojimo laikas, galima teigti, susidėjo iš dviejų etapų. Iki Drąsiaus Kedžio suradimo ir po jo suradimo. I-asis etapas ėjo Venckų namuose, o II-asis etapas buvo pagiežingesnis, kai apsauga įsikūrė konteineryje prie vartų. Viskas tęsėsi iki to, kai buvo jėga paimtas vaikas iš namų su kelių šimtų policininkų jėga. Šioje epopėjoje nedalyvavau, nes buvau atostogose. Šiaip tai visoj violetinėje istorijoje apstu buvo ir provokatorių, kaip Marius Kuprevičius ar Vitalijus Keršis su barzdele, atvykę padėti „kovoti“.

Scena prie D. Kedžio namų, M. Patašiaus nuotrauka.

Laikraštis: D. Kedžio namai su plakatais, 2011 12 17.

SUJUDIMAS KEDŽIŲ NAMUOSE, ATRADUS SŪNŲ

2010-ųjų metų balandžio 20 d. buvome Drąsiaus Kedžio namų kieme, kai grįžo teisėja Neringa Venckienė su savo teta Audrone Skučiene. Priėjusi tėškė: „Apsauga nereikalinga. Saugojot mergaitę nuo tėvo, tėvas negyvas!“. Paaiškinom, kad mums liepta saugot. N. Venckienė informavo susirinkusius kieme, kad surastas prie Kauno marių Drąsiaus Kedys, ji broli atpažino morge - brolis sudaužytas ir nužudytas, ir t.t. Kieme buvo didžiulis sujudimas, žurnalistai filmavo, ėmė interviu. Įdomu tai, kad būdamas šalimais nugirdau laidos „Akistata“ Kristupo Krivicko frazę savo operatoriui: „Ką toliau laidose rodysim?“ Na, iš tikrųjų, netrukus po laidų ciklo apie D. Kedį, ėmė rodyti apie vandens poveikį ir jo savybes organizmui. Pamažu žmonės ir žurnalistai išsiskirstė. Namiškiai nuėjo miegoti, o aš sėdėjau Venckų namų salone. Lygiai vidurnaktį (24.00 val.) prasivėrė durys ir ėjo senoji - Drąsiaus Kedžio mama Laimutė

Mitėniškių aidai“, 2025 metų spašis, Nr. 10

Kedienė. Nusiskundė, kad liko viena ir nesimiega. O nuovargis buvo žiaurus. Kolega Egis odinėj sofoj viena akim stebėjo situaciją, bet su anuo miego pasauliu. Guodėsi, gaudinosi mama juodai apsirengusi. Žiūrėjau į akis, guodžiau. Visur buvo tylu tylu. Kalbėjom gal valandą paprastai, žmogiškai sėdėdami ant kėdžių prie stalo.

EKSPERTAS LEONAS GOGELIS

Suradus Drąsiaus Kedžio kūną, pasipylė įvairios versijos ir pasireiškė ekspertai, kaip ir LR piliečio A. Ūso nuskendimo atveju. Vienas šių ekspertų buvo Mykolo Romerio Universiteto Teismo medicinos instituto Kauno skyriaus teismo medicinos specialistas Leonas Gogelis, turintis aukštąjį universitetinį medicininį išsilavinimą, teismo medicinos gydytojo specialybę, kvalifikaciją atlikti mirusiųjų ir gyvų asmenų tyrimus. Ką jis matė Drąsiaus Kedžio kūne, tai jo sąžinės reikalas, bet kaip „sueksptavo“ mano baudžiamojoje byloje Nr. 61-1-00416-08, dar 2008-aisiais metais, kur buvau pripažintas nukentėjusiuoju, švelniai tariant, nustebino.

2008 05 02 savo namų medinėje pašiūrėje, leidau pašvęsti gimtadienį iš matymo pažįstamam kaimiečiui ir jo šauniai kompanijai. Apie 23 val. į namų virtuvės langą pasibeldė mergina, susiėmusi už šono. Įvedžiau į kambarį ir ji atsėdusi iškart atgulė virtuviniam suole, iš burnos pasipylė kraujas. Kviečiau Greitąją medicinos pagalbą. Besiaiškindamas su jaunuoliais, gavau su buteliu per galvą viršugalvio srityje, dengiamos plaukais ir buvau pasruvęs krauju, nemačiau net (o randas 3 cm liko) ir važiauvau iškart į Jonavos ligoninės priėmimo skyrių.

Šitas teismo medicinos asas Leonas Gogelis atliko dokumentinį tyrimą 2008-07-01 – 2008-07-17. Specialisto išvadoje Nr. G 2302 /08(02) rašė, kad pagal med. dokumentų duomenis ”R. Volbergas g. 1973, 2008-05-03 apžiūrėtas gydytojo. (...) Kaktos srities mušta apie 3 cm žaizda. (...) Atliktas žaizdos chirurginis sutvarkymas“ ir, pagal kompetenciją, padarė išvadą, kad „5. Sužalojimai nėra būdingi suduodant smūgius ar ginantis nuo jų. 6. Sužalojimai R. Volbergui galėjo būti padaryti jam esant įvairiose padėtyse. 7. Teismo medicininio požiūriu tokius sužalojimus R. Volbergas galėjo pasidaryti pats sau. 8. R. Volbergui padarytas nežymus sveikatos sutrikdymas“. Tai reiškia, kad aš pats „dėjau galvą į sieną“ ir baigėsi tuomet visos „tiesos“ savo kailiu Jonavos rajono apylinkės teisme. Iškviečiau ekspertą Leoną Gogelį į teismą savo iniciatyva.

2011 m. gegužės 11 d. ekspertas L. Gogelis gynė savo ekspertizę, pareiškęs, kad esą savignyna galima tik rankomis, tačiau sulaukęs kritiškų klausimų dėl savignynos būdų, ėmė painiotis teiginiuose ir galiausiai neatmetė galimybės, kad sužalojimai galėjo būti padaryti ir įtariamųjų rankomis, panaudojant kietus daiktus. Vis dėl to, suspardytą merginą (bėgo net kraujas iš burnos), kuriai kviečiau Greitąją med. pagalbą, ekspertas L. Gogelis pripažino, kad nukentėjo tikrai.

Byla buvo nutraukta nesuradus kaltininkų, nors teismo aptvare sėdėjo keturi berneliai ir jų laukė kiti nuotyčiai teisme. Įrodymai buvo sunaikinti.

ALKOHOLIS UŽGESINIMUI?

Pagal Valstybinės teismo medicinos tarnybos specialistų išvadą Nr. M 589/10 (01) „4. Prieš mirtį D. Kedys buvo vartojęs daug alkoholinių gėrimų ir mirė alkoholio eliminacijos stadijoje, nes jo lavono kraujyje rasta 2,90 – 3,07 % etilo alkoholio, stiklakūnyje 3,33 – 2,46 %, o šlapime 3,65 % etilo alkoholio. Esant tokiai didelei etilo alkoholio koncentracijai kraujyje ir kituose organizmo skysčiuose D. Kedžiui galėjo būti nustatytas sunkumas girtumo laipsnis. Toks didelis girtumas galėjo sąlygoti uždusimą, užkimšus kvėpavimo takus svetimkūniais“. Rasta raminaujų ir migdomųjų vaistų pėdsakų... „9. Priešmirtinių sužalojimų D. Kedžio lavone nerasta, tuo pačiu nerasta ir pėdsakų, kurie galėtų būti vertinami kovos, saviginos pėdsakais“. (...) 13. D. Kedžio lavone rasti sužalojimai padaryti ne mažiau 7 trauminius poveikiais“.²⁸

Vertinant paprasčiau, kūne rastas didžiulis kiekis alkoholio, rasti raminaujų ir migdomųjų pėdsakai, padaryti ne mažiau 7 trauminiai poveikiai. Tai primena 2000-ųjų metų Lietuvą drebinusių Kėdainių įvykius. Tuomet buvo jėga paimtas Neveronių verslininkas/kontrabandininkas Egidijus Gaudzevičius „Lašas“. Teismo tyrimo metu teko lankytis sodų namelyje link Ariogalos. Tuomet ir paaiškėjo, kad šis žmogus buvo nuogai nurengtas, nutemptas į rūsį, surištos kojos ir rankos, užmesta virvė ant kaklo, pasodintas ant kibiro ir pakistas po laiptais, į gerklę per jėgą supilti du buteliai šnapso, kad apsvaigęs pats pasikartų. Tačiau vyras buvo tokiam strese, kad neapsvaigo, bet jį rado po trijų dienų toj pačioj vietoj. Buvo tardomas, iš jo buvo bandyta išgauti, kur šis slepia pinigus bei kontrabandos krovinius. 2000 metų balandžio 8 d. banditai savo auką nuvežė į mišką Kauno rajone, kur V. Gembutas („Geležinis“) su S. Narkevičiumi jį pasmaugė, o kūną užkasė.²⁹

Pagal tai, kaip atrodė D. Kedys, tikėtina, kad kelias savaites iki mirties, turėjo didžiules perkrovas organizmui. O kaip asmeninė patirtis rodo, kad eksperto popierius viską gali iškešti, jeigu taip reikia. Gal reikėjo sekti prototipo pavyzdžiu ir tapt profesorium?

Leonas Gogelis (1869 – 1937)

Lietuvos veterinarijos gydytojas, mikrobiologas, profesorius, habilituotas veterinarijos mokslų daktaras. https://www.wikipedia.org/wiki/Leonas_Gogelis

DRĄSIAUS KEDŽIO LAIDOTUVĖS

Taip jau nutiko, kad šią, 2010-ųjų balandžio 24 dieną aš, Raimundas Volbergas, Lietuvos kriminalinės policijos biuro Liudytojų ir nukentėjusiųjų apsaugos valdybos specialistas (vyr. inspektorius) neturėjau dirbti, bet kaip tyčia, kolega Egis įkalbino už jį padirbėti parą laiko (pamainą), nes, matyt, buvo svarbių reikalų. Užsidedęs juodą paltuką, tarnybiniu juodos spalvos Volkswagen Multivan mikroautobusu teisėją Neringą Venckienę su vyru, sūnumi Karoliu ir Deimante Kedyte 9 val. nuvežiau į laidojimo namus Jonučiuose, kur greta buvo ir kapinės. 10 val. į automobilį įsėdo velionio Kedžio tėvai, sesuo Neringa su vyru ir sūnumi, dukra Deimantė Kedytė (6 metai) ir nuvykome į Garliavos Šv. Trejybės bažnyčią. Šv. Mišios už velionį D. Kedį tęsėsi iki 10.40 val. ir po to vėl grįžom į šarvojimo salę, paėmę dar ir vieną pagyvenusią moterį. Tarnybinių automobilių pastačiau aikštelės krašte prie šarvojimo salės pastato. Mano porininkas jautėsi prastai – labai skaudėjo galvą, tad teko labiau susikaupti ir stebėti aplinką. Išlipau iš mikroautobuso, apžvalgiau minią.

Nuo 12 val. pradėjo masiškai rinktis gedintys LR piliečiai. Aplinkui prisirinko dešimtys kino operatorių, korespondentų, reporterių, fotografų. Žmonės išsirikiavo abipus tako, palikto lydėti velionio karstui. Tarp žmonių pastebėjau ir LR Seimo narį Saulių Stomą, neigiamai žiniasklaidoje apibūdinamą nacionalistą Mindaugą Muržą. Gretimai įvyko trumpas piketas, kurio dalyviai išskleidė plakatus su Kreipimusi į LR Prezidentę dėl prokuratūros veiksmų. Buvo pastebima moteris, laikiusi lentelę „DRĄSIUS KEDYS – LIETUVOS DIDVYRIS“. Visa tai įamžino žiniasklaida. Žurnalistai buvo užsilipę ant gretimų garažų stogų tam, kad užfiksuotų karsto nešimo ceremoniją. Vienu metu kilo didžiulis šurmuly s, kai pasirodė publicistinių laidų „Abipus sienos“ kūrėjas Virginijus Gaivenis su operatoriumi. Minia pradėjo šaukti: „Gaiveni, lauk!“ Kilo susistumdymas. Atskiri žmonės buvo kalbinami ir filmuojami.

13.15 val. išnešė karstą, grojo dūdų orkestras. Žmonės plojo ir braukė ašaras. Karstas buvo įkeltas į katafalką ir paskui jį nuėjo Drąsiaus Kedžio gedintieji šeimos nariai, dukra D. Kedytė ir minios žmonių, nešančių vainikus, puokštes bei gėles atskirais žiedais. Žmonių skaičius buvo įspūdingas, nes tik pradžioj paskaičiavus viena eile stovinčiuosius, susidarė 200 žmonių, tad galėjo būti ne vienas tūkstantis žmonių. Kilus masiniams neramumams, „apsaugoti“ velionio dukrą Deimantę Kedytę būtų neįmanoma. Procesijoje nėjau ir likau su kolega prie tarnybinio automobilio aikštelėje. Retorinis klausimas ir po 15 metų kyla: Kam mes ten iš vis buvome reikalingi?

14.15 val. iš kapinių išėjo saugomosios globėjas advokatas Aidas Venckus, 14.30 val. ir saugomoji D. Kedytė su globėja teisėja Neringa Venckiene. Toliau vyko gedulingi pietūs, o 16.40 val. visi buvo parvežti į savo namus Klonio gatvėje, Garliavoje. D. Kedžio sesuo N. Venckienė buvo prislėgta, pretenzijų ar pageidavimų nereiškė.

...D. Kedytė namuose važinėjosi su dviračiu kartu su pusbroliu Karoliu Venckumi, išlėkė į gatvę. Situaciją stebėjome pasistatę tarnybinių automobilių priešais globėjos namus. !8 val. pasirodė pirmieji svečiai, dar po pusvalandžio atvyko dar viena šeima ir paliko automobilį prie vartelių gatvėje. Svečiai išsiskirstė 23 val. Klonio gatvė yra akligatvis, po laidotuvių kaskart pravažiuodavo lengvieji automobiliai iki galo ir apsisukę išvažiuodavo ir, lyg atsisveikindami, pristabdydavo ties D. Kedžio namais. Paminėtina, kad apie 22 val., jau tamsiu paros metu Klonio gatvėje važinėjosi keletas automobilių. Atvažiavo Volkswagen Caddy, ant kurio stogo buvo kopėčios ir netoli teisėjos N. Venckienės namų du vyriškiai su kopėčiomis norėjo lipti į stulpą. Tuo metu į gatvę išėjo Aidas Venckus. Vyriškiai aiškino, kad nori patikrinti interneto ryšį. Suabejojus tokia jų veikla, vyriškiai pasišalino.

MERGAIŲS GLOBOS YPATUMAI

Mergaitės Deimantės Kedytės globa buvo tokia beprotiška, kad sujaukusi ir žmonių protus, ir atėmusi gyvybes, ir sveikatą. Lyg talismanas buvo atiduodamas globon tai vieniems, tai kitiems suaugusiųjų dėdžių ar tetų sprendimais. Tai senelių Kedžių namuose, tai vaikų rūpybos tarnybose, tai mamos Laimutės Stankūnaitės globoje, susitikimai policijos patalpose su kaukėtais pareigūnais. „Drąsiaus Kedžio dukra mėtoma iš rankų į rankas tarsi lėlė“, tokia anotacija buvo skelbiama laikraštyje „Lietuvos žinios“, 2011 12 17. Kėdainių rajono apylinkės teismas 2011 m. gruodį nusprendė mergaitę gražinti motinai Laimutei Stankūnaitėi.³⁰ Tuo metu mergaitė Deimantė (g. 2004) lankė Jonučių vidurinę mokyklą ir ją dažniausiai tekdavo lydėti su močiute L. Kediene ir laukti prie klasės durų. Po šio teismo sprendimo, mergaitė 2011 m. gruodžio 16 d. buvo su močiutės palyda parvežta namo, kad jos nepaimtų L. Stankūnaitė. Pasirodo, pasak A. Skučienės (D. Kedžio tetos) mergaitę Deimantę esą ištiko isterijos priepuolis sužinojus, kad teks kraustytis pas mamą ir ji pradėjo vemti. Atvykusi Medicinos greitoji pagalba neilgai užtruko ir vaiko nereikėjo vežti į ligoninę. Sužinoję apie teismo sprendimą, gražinti mergaitę mamai, vėl prie Kedžių ir Venckienės namų ėmė rinktis žmonės gatvėje. Tipinė situacija susidarė ir 2010 m. gegužės 14 d., kai Kėdainių rajono apylinkės teismas nutarė, kad D. Kedžio dukra turi gyventi su savo motina. Šį sprendimą buvo nurodyta vykdyti skubiai, bet prie D. Kedžio sesers N. Venckienės namų Garliavoje susirinkę žmonės neleido antstoliui įteikti teismo nutarties bei išsivežti mergaitės“.³¹

Įprastas judėjimas prie Venckų namų ir matyti apsaugos namelis konteineryje.

²⁸ <https://ekspertai.eu/papildyta-drasiaus-kedzio-nuzudymo-mirties-byla/>

²⁹ 20 metų už groty praleidęs žudikų gaujos vadeiva prašėsi gyventi pas mamą, Nerijus Povilaitis, 2020-06-05 www.delfi.lt

³⁰ D. Kedžio dukrelė mėtoma tarsi lėlė. Lietuvos žinios, Lina Vyšniauskienė, 2011 12 17

³¹ Žiūrėti į 30 nuorodą.

Kad geriau suprastume, kaip atrodė diena prie Kedžių namų, vos sulaukus naujų 2012 metų, kai sausio 3 dieną saugomoji mergaitė visą parą buvo Klonio g. 7, Garliavoje, Venskų namuose. Iš juodraščio:

„Kaip tapo įprasta, Klonio gatvėje Garliavoje pradėjo rinktis a. a. Drąsiaus Kedžio šalininkai. 10.45 val. Prie Kedžių namų atvažiavo automobilis Peugeot valst. Nr. CEC 620, pilkos spalvos ir iš namų išėjo viena moteris su atvykusiais pasikalbėti. 10.48 val. du vyrai su treningais ir kepurėlėmis pradėjo stoviniuoti prie vartų. 10.51 val. stoviniavo 4 asmenys, 11 val. 7 asmenys (iš jų 2 moterys). 11.05 val. į Klonio gatvę atvažiavo džipas Land Rover valst. Nr. EFB 017 ir išlipo a. a. D. Kedžio teta Audronė Skučienė ir bendravo su susirinkusiais. 11.09 val. gatvėje stoviniavo 10 asmenų. 11.10 – 13.10 val. irgi buvo automobilis Audi A6 valst. Nr. FAF 973. 11.12 val. dvi moterys, iš jų viena A. Skučienė ir vyras užėjo į Kedžių namus, po to į Venckų namus. 11.24 val. Klonio gatvėje pasirodė automobilis Fiat valst. Nr. EJS 973 su dviem asmenimis. 11.28 val. Venskų namuose apsilankė paštininkas, apsirengęs šviesiai atspindimą liemenę. Šioje gatvėje nuo 11.29 val. iki 13.11 val. buvo automobilis Pontiac valst. Nr. PJG 007, žalios spalvos, tuo pat metu pasirodė ir automobilis Citroen valst. Nr. EFD 119, iš kurio išlipo TV operatorius ir reporterė. 11.37 val. prie Kedžių vartų atvyko TV žurnalistų automobilis valst. Nr. DOE 291, žalios spalvos ir žurnalistai filmavo tuo metu susirinkusius 20 žmonių su pakelta raudoname fone Vyčio kryžiaus vėliava. 11.40 val. prie Venckų vartų, t. y. priešais mūsų postą atvažiavo žurnalistų automobiliai: Mercedes Valst. Nr. FHS 902, juodos spalvos; Toyota valst. Nr. ACC 003 („Init“ TV), melsvos spalvos bei 11.55 – 12.24 val. čia buvo dienraščio „Kauno diena“ automobilis valst. Nr. DUF 164.

12.10 val. buvau užėjęs į Venckų namų vidų ir pamatęs A. Skučienę, L. Kedienę, mergaitę Deimantę Kedytę, du giminaičius (pusbrolius) virtuvėje paklausiau, ar viskas gerai. A. Skučienė tarstelėjo, kad viskas gerai. Mergaitė atrodė rami – nei liūdna, nei linksma. 12.10 val. į Venckų kiemą įžengė dvi Vaikų teisių apsaugos darbuotojos, kurias fiksavo iš nugaros TV kameros, tad vieną jų siužetą vakare parodė per TV3 kanalą. 12.27 – 13.05 val. Klonio gatvėje buvo Opel valst. Nr. FHP 922, sidabrinės spalvos. 12.55 val. automobiliu Škoda valst. Nr. BHE 739, raudonos spalvos, atvažiavo Kauno savivaldybės automobilis ir paėmė dvi Vaikų teisių apsaugos darbuotojas. 13.05 val. iš Klonio gatvės palaipsniui pradėjo skirstytis žmonės. 13.50 – 14.10 val. automobiliu Citroen valst. Nr. EFD 119 atvykę TV operatorius ir reporterė gatvėje filmavo siužetą, kurį vakare transliavo LNK televizija.

Po to buvo fiksuojamas Deimantės Kedytės tetos/globėjos/teisėjos judėjimas iš savo namų nuosavu automobiliu Mercedes: išvyko 14.27 val. – grįžo 14.47 val.; 16.35 - 16.58 val. Nuo 16.54 val. vėl atvyko A. Skučienė. Prie Venckų vartų 17 val. atvyko trys asmenys su TV vaizdo kameromis, prisistatę LNK žurnalistais, todėl apie tai 17.02 val. buvo informuota N. Venckienė ir ji pati išėjo į gatvę, o 17.06 val. vėl grįžo į namus. Žurnalistai nufilmavo trumpą siužetą dėl N. Venckienės nepasitenkinimo apie Kėdainių rajono apylinkės teismo skubos tvarka (per vieną

dieną!) atmesti antstolės nušalinimą N. Venckienės prašymu, kurį vakare parodė LNK televizija. 17.15 val. į Klonio gatvę atvyko du automobiliai ir kitoj gatvės pusėj priešais Kedžių namų vartus keli vyrai paliko statinę, malkų ir kiek pastoviniavę, išvažiavo. 18.13 val. A. Skučienė išvyko iš Venckų namų. N. Venckienė iš savo namų kartu su tėvu Vytautu Kedžiu nuosavu automobiliu vėl išvyko 18.13 val. – grįžo 19.10 val.“

MERGAITĖ SU FLEITA

Olandų baroko tapytojas Johann Vermeer nutapė unikalų paveikslą „Mergaitė su fleita“ (1665 – 1675). Į akis krenta ir siuvinėjimui skirti vaizdai internete. Tam tikra dalele primena mergaitę Deimantę, kuri tebegyvena tarp mūsų iš atminties.

Iš tarnybinio pranešimo, užsirašyto Lietuvos kriminalinės policijos biuro Liudytojų ir nukentėjusiųjų apsaugos valdybos (... ..) specialisto Raimundo Volbergo, 2012 01 08, juodraščio:

„Pranešu Jūsų žiniai, kad saugojau Deimantę Kedytę nuo 2012 m. sausio 7 d. 8 val. iki sausio 8 d. (...). Tarnybiniu automobiliu Mitsubishi Pajero (...) atvykome į saugomosios mergaitės namus, adresu Klonio g. 7, Garliavoje, Kauno r. Saugomoji mergaitė buvo Venskų namuose ir į lauką nebuvo išėjusi.

Deimantės Kedytės teta/globėja/teisėja Neringa Venskienė nuosavu juodos spalvos automobiliu Mercedes valst. Nr. AZF 999 buvo išvykusi iš savo namų 10.07 – 21.45 val. Namuose visą laiką buvo senelė Laimutė Kedienė bei senelis Vytautas Kedys.

12.20 val. siekdamas įsitikinti saugomosios mergaitės buvimu namie, trumpam apsilankiau Venskų namuose. Pasibeldus į duris, jas atidarė pati mergaitė, kuri buvo labai gražiai apsirengus balta suknele. Deimantė buvo gerai nusiteikusi, už jos salone buvo matyti žybsinti eglutė. Paklausiau, ar dar švenčiate? Mergaitė linktelėjo galvą. – Va, - pasakiau, - o aš važiuosiu į koncertą pirmadienį, kur gros mano dukra. Vėl paklausiau, - O tu dar groji dūdele? – Groju, bet ta dūdelė yra vadinama fleita, - ramiai atsakė mergaitė. Palyginus jos laikyseną prieš eilę metų, kai pradėjom saugoti, ji atrodo puikiai. Vieną kartą, man vairuojant tarnybinių automobilių ir vežant į pasimatymą su mama Laimute Stankūnaite, mergaitė netikėtai buvo įsitaisiusi keleivio kėdėje ir šypsodamasi man sakė, kad „Tu mano tėtis“, juokėsi... o senelis Vytautas Kedys tuo metu braukė ašaras... Dabar atsiveikindamas su mergaite Venskų namuose, ištiesiau šypsodamasis jai ranką ir, mano paprašyta Deimantė, ramiai žiūrėdamas į akis, ištiesė savo šiltą rankutę ir tuomet paspaudėm rankomis. Po to, man išėjus, mergaitė vėl uždarė ir užrakino namų lauko duris.

12.30 val. į Venskų namus senelis V. Kedys atlydėjo mažametę mergaitę. 12.46 – 14.40 val. Šiuose namuose lankėsi L. Kedienės sesuo, atvykusi juodos spalvos Mercedes valst. Nr. DZU 919. 15.35 – 15.55 val. pas Kedžius irgi lankėsi giminaitis su dar vienu vaiku, atvažiavęs automobiliu BMW valst. Nr. FFJ 625, po to vėl grįžo 15.58 val. ir 16.03 val. išvyko su abiem vaikais.

Kaip tapo įprasta, Klonio gatvėje Garliavoje kaskart pravažiudavo lengvieji automobiliai, taip pat gatvėje kaskart lankėsi policijos

patrulinis ekipažas, tačiau prie Kedžių namų vartų nesimatė nei vieno žmogaus.“

KLONIO GATVĖS ŽAIZDRE

Iš tarnybinio pranešimo, užsirašyto Lietuvos kriminalinės policijos biuro Liudytojų ir nukentėjusiųjų apsaugos valdybos (... ..) specialisto Raimundo Volbergo, 2012 03 29, juodraščio:

„Dirbant šioje valdyboje, pagal parengtus instruktažus, nuolat teko saugoti Deimantę Kedytę adresu: Klonio g. 7, Garliavoje, Kauno rajone. Pranešu Jūsų žiniai, jog pastaruoju metu dėl susidariusių sudėtingų saugojimo sąlygų nebeįmanoma užtikrinti mergaitės apsaugos. Visų pirma Klonio gatvėje būriuojasi minios žmonių, kurie replikuoja dėl mergaitės saugojimo reikalingumo, meldžiasi, fotografuoja, filmuoja ir vis labiau agresyvėja. Pagal numatytą apsaugą, mergaitė turėtų būti globėjų Neringos ir Aido Venskų namuose, tačiau ji dažnai vaikšto ir į gretimus senelių Kedžių namus. Senelių Kedžių kieme nuolat lankosi daugybė žmonių, tačiau čia nėra įrengtos vaizdo kameros ir apsauga nemato galinės namo bei kiemo dalies, dėl ko gali kilti įvairios provokacijos kaltinant apsaugą dėl mergaitės saugojimo. Taip pat negalime visiškai įsitikinti, jog mergaitė negali būti išvežta automobiliu ir pačios globėjos Neringos Venskienės, kuri tebebūdama Kauno apygardos teisėjai turi neliečiamybės statusą ir dėl to negali būti apžiūrimas jos automobilis.

Antai, 2011 m. gruodžio 30 d. Klonio gatvėje judėjimo dalyviai būriavosi priešais apsaugos postą, deklaravusio nepasitenkinimą prieš vaikų pedofiliją, keikė policiją, sakė, kam reikalinga apsauga mergaitei, priešais televizijos kameras sustatė plakatus su lozungais prieš pedofiliją, korumpuotą valdžią, policiją, o po to atlikus televizijų filmavimus, juos nuėmė. Nors apsaugos poste yra sąrašas asmenų, kurie gali bendrauti su saugoma mergaite ir pašaliniai asmenys neįleidžiami, tačiau išskirtinai teta Audronė Skučienė nuolat provokuoja, nuteikinėja minią prieš mergaitės saugojimo tikslumą, teismo sprendimo įgyvendinimą. Taip pat tekę girdėti, esant kieme, kaip senelė Laima Kedienė kalba apie pedofiliją, „negerą motiną“, nors ir būna greta saugomoji mergaitė.

Atsižvelgiant į 2012 m. kovo 23 d. konfliktingą situaciją senelių Kedžių namuose, kai antstolė siekė įgyvendinti mergaitės perdavimą mamai Laimutei Stankūnaitei pagal Kėdainių rajono apylinkės teismo sprendimą, globėja/teisėja Neringa Venskienė atsisakė apsaugos paslaugų, pareikalavo nukeldinti apsaugos namelį ir tualetą, nurodydama terminą – 2012 m. kovo 29 d. Atsirado priešiškus, reikalaujama, kad apsauga nesilankytų senųjų Kedžių kieme, nei namuose, nors pastaruoju metu ten yra D. Kedytė, o kieme nuolat stoviniuoja būriai piketuojančių žmonių. Internete yra paskelbtos tikros apsaugos darbuotojų nuotraukos, yra raginimai nušauti.

Atitinkamai manyčiau, kad tokia „fizinė apsauga“ neužkerta pavojingų veikų mergaitės D. Kedytės sveikatai ir gyvybei, taip pat sukelti spekuliacijas pačios valstybės galimybėmis ginti įstatymą, kelia visuomenės sumaištį bei pavojų pačių apsaugą vykdančių pareigūnų atžvilgiu, todėl atitinkamai derėtų apskritai nutraukti apsaugą arba ieškoti kitų saugojimo alternatyvų neutralioje vietoje.“

Žuvusieji ir nuteistieji.

Teisėjas Jonas Furmanavičius (1962 – 2009)

Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjas Jonas Furmanavičius (nušautas Kaune, 2009 10 05) savo karjereje nagrinėjo ir skambias baudžiamąsias bylas. Viena žinomiausių – Kauno nusikalstamo pasaulio autoriteto Henriko Daktaro sūnaus Enriko Daktaro byla dėl kontrabandinių psichotropinių medžiagų laikymo ir gabenimo³². Prieš mėnesį (2009-09-04) buvo suimtas Bulgarijoje pats Henrikas Daktaras³³. Nušautasis teisėjas nebuvo nemirtingas angelas su sparnais. Geri kolegos prisiminė, kad „teisėjo biografijoje buvo ir nelabai malonių įvykių. 2006 metų sausį J. Furmanavičius buvo sulaikytas neblaivus prie vairo. Kraujo tyrimai parodė, kad teisėjas vairavo itin stipriai apsvaigęs – jo kraujyje rasta 2,57 promilės alkoholio. Policijos patruliai namo važiuojantį teisėją sulaikė maždaug 2 val. nakties netoli Lietuvos žemės ūkio universiteto“³⁴.

Stop kadras, 2010-06-13, www.15min.lt

Andrius Ūsas mirė, 2010 m. birželio 13 d., oficialiai dėl pripažinto nelaimingo atsitikimo, nukritus nuo keturračio ir prigėrus griovyje, Alytaus rajone su daugiau nei 3 promilėmis alkoholio kraujyje ir raminamųjų vaistų³⁵. Ekspertizės išvadą pateikė Leono Gogelio vadovaujama 5 specialistų komanda. Po mirties A. Ūsas dėl tvirkinimo buvo visiškai išteisintas Vilniaus miesto 2-ajame apylinkės teisme teisėjo Audriaus Cinino (nemačiusio ir OMON nusikalstamos veiklos Lietuvoje) dėka, 2012 m.

³² [https://www.15min.lt/m/id/aktualu/nusikaltimaiir-nelaimes/kaune-nusautas-teisejas-j.furmanavicius-
nuotraukos-papildyta-11.58-val-59-58879](https://www.15min.lt/m/id/aktualu/nusikaltimaiir-nelaimes/kaune-nusautas-teisejas-j.furmanavicius-nuotraukos-papildyta-11.58-val-59-58879)

³³ [https://www.delfi.lt/news/daily/crime/bulgarijoje-
sulaikytas-hdaktaras-23894045](https://www.delfi.lt/news/daily/crime/bulgarijoje-sulaikytas-hdaktaras-23894045)

³⁴ Žiūrėti į 32 nuorodą.

³⁵ Subliūško sąmokslų teorija dėl A. Ūso mirties, 2010-12-09 11:51 [https://tv3.lt/naujiena/lietuva/subliusko-
samokslo-teorija-del-a-uso-mirties-n515093](https://tv3.lt/naujiena/lietuva/subliusko-samokslo-teorija-del-a-uso-mirties-n515093)

³⁶ Lietuvos rytas. A. Kuznecovaitė. A. Ūso mirties mįslė šnabžda apie žmogūdybę? 2012 m. gruodžio 1 d.

Lai kraštis visuomenei iš Mitėniškų dvaro

lapkričio 30 d. Neįprasta tai, bet pagal LR Baudžiamojo proceso kodekso 3 straipsnį po mirties nors ir neteisima (lot. de mortuis nil nisi bene – „Apie mirusiuosius arba gerai, arba nieko“), tačiau baudžiamasis procesas gali vykti, siekiant reabilituoti mirusį kaltinamąjį. Teisėjas A. Cininas teigė, kad „Išteinamasis nuosprendis faktiškai buvo priimtas jau 2010 metų vasario 26-ąją, kai prokuroras Ramūnas Šileika priėmė nutarimą nutraukti ikiteisminį tyrimą L. Stankūnaitės, V. Naruševičienės (nušauta Kaune, 2009 10 05) ir J. Furmanavičiaus atžvilgiu“.

Laimutės Stankūnaitės sesuo Violeta Naruševičienė (1979 – 2009)

Teisėjas aiškino, kad „mergaitės seksualinė patirtis yra įgyta D. Kedžio namuose nuo 2008 metų lapkričio iki 2009-ųjų metų rugsėjo, kai tėvas įkyriai, ne kvalifikuotai bei neteisėtai klausinėjo ir filmavo“³⁶. Teismas taip pat teigė, kad D. Kedys savo dukteriai buvo surengęs net 9 filmavimo seansus, o sumontuoti net 50 atskirų epizodų. Abiejų Kedžių, N. Venckienės ir jų kaimynių parodymų teismas nevertino, kaip ir onkologės L. Plėšnienės dėl vyndėmės A. Ūso kelnėse.

Vilniaus apygardos teismo trijų teisėjų kolegija konstatavo, kad sostinės apylinkės teismas pagrįstai reabilitavo A. Ūsą, todėl jam iškelta baudžiamoji byla ir turėjo būti nutraukta. „A. Ūso veikoje nėra nusikalstamos veikos požymių“, - pabrėžė teisėjai Vitalija Norkūnaitė, Leonarda Gurevičienė ir Pavelas Frolovas, atmetę Vaiko teisių apsaugos tarnybos (VTAT) apeliacinį skundą, kuriuo buvo prašoma nuosprendį pakeisti. Kaip – skunde nenurodyta.³⁷

Teisėja V. Norkutė pabrėžė, kad bylose, susijusiose su mažamečiais vaikais, mažamečių parodymai negali būti vertinami taip pat kaip suaugusiųjų parodymai, o tiesioginių liudytojų paprastai nebūna, todėl reikia atsižvelgti į visas aplinkybes, teismo medicinos ekspertų išvadas.

Teismo išvadose teigiama, kad maži netikslumai, neatitikimai mažametės parodymuose negali būti vertinami kaip pagrindas netikėti mažamete, tačiau jie turi būti visos bylos kontekste, reikia atsižvelgti į aplinką, kurioje augo vaikas, ir kitas aplinkybes.³⁸

Tik vienas bet: ar teismas ex officio pasisakė dėl Ūso asmenybės, girtavimo, avarijos sukėlimo ir žūties, socialinio pavyzdžio visuomenei.

Onkologė Laima Plėšnienė 2015 metais buvo nuteista dėl Andriaus Ūso šmeižimo³⁹, turėjusi

³⁷ Teismas: D. Kedžio kaltinimai pedofilija buvo išgalvoti, <https://www.lrt.lt> 2013-04-11 09:10

³⁸ Vilniaus apygardos teismas: A. Ūsas – nekaltas (atnaujinta 16:41) www.respublika.lt, 2013 balandžio 10

³⁹ Onkologė Laima Plėšnienė buvo nuteista dėl Andriaus Ūso šmeižimo. www.15min.lt, 2015 09 03 ketvirtadienį.

⁴⁰ [https://www.15min.lt/m/id/aktualu/nusikaltimaiir-
nelaimes/atsistatydino-kauno-teisejas-albertas-milinis-59-
155870](https://www.15min.lt/m/id/aktualu/nusikaltimaiir-nelaimes/atsistatydino-kauno-teisejas-albertas-milinis-59-155870)

Mitėniškų aidai“, 2025 metų spalio, Nr. 10

sumokėti bendrą 25 000 eu neturtinę žalą.

2010 metų gruodžio 11 dieną Kauno apygardos teismo ir Lietuvos teisėjų asociacijos pirmininko Alberto Milinio įsūnis 24 metų Vaidas Milinis buvo rastas nužudytas. 2011 05 14 buvęs teisėjas A. Milinis prezidentei Daliai Grybauskaitei įteikė atsistatydinimo pareiškimą.⁴⁰ Namuose buvo saugomas policijos ir dažnai maišė rytą su vakaru. Pareiškime nurodyta, kad iš teisėjo pareigų traukiasi dėl asmeninių priežasčių.

2012 m. liepos 2 d. N. Venckienė buvo atleista LR Prezidentės Dalios Grybauskaitės dekretu.

2012 m. spalio 14 d. Venckienė ir dar 6 Drąsos kelio partijos nariai buvo išrinkti į LR Seimą.

Po apkaltos 2013 metais N. Venckienė išvyko į JAV su sūnumi. Prasidėjo kova dėl ekstradicijos...

Audronė Skučienė buvo teista už piktnaudžiavimą, trukdymą perduoti mergaitę antstolei Sonatai Vaicekauskienei ir teismas išteisino 2022-01-06, bet dėl šmeižimo, neteisėto informacijos rinkimo apie gyvenimą ir paskleidimo - bausmės sušvelnėjo⁴¹.

Kauno apylinkės teismas 2016 rugsėjo 13 d. paskelbė nuosprendį baudžiamojoje byloje, kurioje Kedžių kaimynė Olga Girdušienė pripažinta kalta dariusi poveikį Laimutės Stankūnaitės mažametei dukteriai⁴². Teismas skyrė 1 metų bausmę, neišėiti iš namų 23 – 6 val, ir priteisė 5000 eu neturtinę ir 3500 eu atstovavimo išlaidų teisme.

ASMENINĖ PATIRTIS

Visi pergyventi violetinės istorijos įvykiai ne iš fantazijų pasaulio, tiesiog išsirutuliojo per laiką ir susidarė atskiros istorijos, tarytum stebimos ir koreguojamos vieno intelekto, valdančio marionetes ir siekiančio savo tikslų. Svarbiausia, kad tai liečia mažamečius vaikus. Ir pats savo kailiu pajutau, kaip svarbu nepamesti galvos ir kelių.

„MAMYTĖ“

Dar iki Garliavos įvykių, kuriuose persipynė geri norai ir žiauri tikrovė dėl mažametės mergaitės globos, pasibaigusios ir žmonių žūtimis, man asmeniniame gyvenime irgi buvo pasirinkimai. Išsiskyręs su žmona (oficialiai 2003-aisiais), karts nuo karto prasiblaškydavau bendraudamas su moterimis. Išsiskyrusiųjų moterų bendravimas su vyrais prie vaikų – nėra jokia naujiena. Syki pabaliavojęs su tamsiaplauke mamyte, provizore, jos pageidavimu nuvykom į jos butą Kaune prie legendinio restorano „Pasimatymas“. Mamytė sakė, kad šiam bute dar gyvena „jos sesuo“ su vaiku ir miegojo kitame kambaryje. Pereinama-jam kambaryje (apie 20 kv/m) stovėjo dvi lovos. Viena lova palei radiatorių, kurioje miegojo trejų metų mamytės dukrelė, o priešais buvo tuščia kita lova palei sieną. Mamytė: „Pisamės“. Aš: „Ne, neee, mergaitė miega“. Mamytė: „Pochuii, miega“. Akimirksniu pratrezvėjau ir be kalbų į vonią, kavos ir namo.

⁴¹ [https://www.tv3.lt/naujiena/lietuva/stankunaites-ir-jos-
teisininku-sekimo-byla-byloje-teismas-pareikalavo-
kaltuju-atsiprasymu-n1132706](https://www.tv3.lt/naujiena/lietuva/stankunaites-ir-jos-teisininku-sekimo-byla-byloje-teismas-pareikalavo-kaltuju-atsiprasymu-n1132706)

⁴² Skandalingoji Garliavos byla: liudininkų garso įrašai atskleidė kaltuosius, 2016-09-13 10:08

[https://www.tv3.lt/naujiena/lietuva/skandalingoji-
garliavos-byla-liudininku-garso-iraisai-atskleide-
kaltuosius-n883284](https://www.tv3.lt/naujiena/lietuva/skandalingoji-garliavos-byla-liudininku-garso-iraisai-atskleide-kaltuosius-n883284)

SESERYS

Kaip jau minėjau, dar kupinas jėgų ir ūpo, vis pavakarodavau, kaip ir daugelis iš mūsų Lietuvos visuomenės. Kas antrą ar net trečią eilę suko po skyrybę. Esu pralėkęs Kauną ne vieną sykį, ir ne dukart. Vieną vakarą pasisėdėjau, jau legendiniam, klube „Žemyn upe“ ir sutikau pagyvenusį vaikina, sėdintį vieną prie baro stalo antrajame aukšte, porą tamsiaplaukių merginų. Įsibendravom, pašokom. Vyrukas pasiūlė: „Seni, važiuojam pas mane“. Apsisprendžiau pratęsti vakarą pas jį namuose Eigulių mikrorajone, prie pat buvusio kino teatro „Eiguliai“. Butas buvo įrengtas šiuolaikiškai, net su sauna. Įsikalbėjom. Vyrukas pasisakė, kad kadaise Žiemos olimpiadoje nešė Lietuvos trispalvę ir tai buvo biatlonininkas Gintaras Jasinskas (1968 - 2024). Tamsiaplaukės (ilgais plaukais) merginos, pasirodo, buvo seserys ir gan skirtingu amžiumi, bene dešimt metų skirtumu. Laikas greit pralėkė, o prisiminimas liko. Vyresnioji greta sėdėjo. Leptelėjau: „Kaip tu saugais?“ O ji: „Spiralę įsidėjus“. Kaip sakant, bet kokiam klausimui, visada yra protingas atsakymas. O dabar mintis sukurbėjo, su kokiomis merginomis ten buvau ir koku laiku, o Gintarui taip ir nepaskambinau...

TAVO DUKRĄ „SUKA“ VADINA

Buvau ne taip seniai ir išsiskyręs, bene, metai - pusantrų. Buvau darbe, kai suskambo telefonas ir pasigirdo verksmingas buvusios žmonos balsas: „Atvažiuok, mano draugas tavo dukrą „Suka“ vadina“. Susiginčijau. Na, dėl šventos ramybės nuvažiuavau į Šilainių mikrorajoną, Kaune. Duris atidarė buvusi žmona. Užėjau į virtuvę. Susipažinau su naujuoju vyru/sugyventiniu. Man atidarė šaldytuvą ir rodo, o mamytė: „Va, geria alų, niekur nedirba“. O mano akys užkliuvo už „Zipfer“ alaus etikečių. Atitariau: „Nedirba, o geria alų Zipfer, ko aš dirbdamas sau neleidžiu.“⁴³ Ko nori iš manęs? Gal kaltas, kad tau vyro neišrinkau?“ Buvusi žmona: „Tavo dukrą „Suka“ vadina!“ Nuėjau į kambarį, kampe stovėjo lovelė, kurioje gal kokių 8 mėnesių mergaičiukė įsikibusi į tvorelę jau stovėjo. O mano mergaitė (apie 5 metų) žaidė ant kilimo su žaislais. Paklausiau mergaitės, kas nutiko, bet ji nieko nesakė. Vėl grįžau į virtuvę. Susikirtom truputį. Vyrukas: „Aš turiu draugų STT (Specialiųjų tyrimų tarnyba)!“ O aš: „Kol atvažiuos tavo STT, tu būsi iš III-ojo aukšto per langą išlipęs!“ Neužsibuvau. Susivaldžiau dėl ramybės mergaičių... Berods, už kelių dienų vyrukas buvo išvytas, o dukrytė liko. Nugalėjo, visgi, motiniškas instinktas ir protas...

LIETUVIŠKAS PORNO UKMERGĖS MIŠKE

Ši istorija prasidėjo besimokant Lietuvos Teisės Akademijoje apie 2000 metus. Teisės studijos apėmė ne vien zubrinimą teisinių kodeksų, skaitymą straipsnių, monografijų ar unikalių špargalkių santraukų. Buvo ir bendravimas tarp studentų. Kažkaip krito į akį viena ilgaplaukė teisininkė, kartais kavos išgerdavom, apie mokslus persimesdavom valgykloje. Net nepatogu buvo klausinėti kaip gyvenime sekasi. O ji pasidžiaugė sykį, kad nusifilmavo reklaminiam klipui, kur reklamuojami moteriški higieniški reikmenys ir per televiziją rodė: sportinis vaizdas lauko teniso korte... Netruko prabėgti 4 metų bakalauro

Laikraštis visuomenei iš Mitėniškių dvaro

studijų laikas. Jau po to, kartą darbe *humoristai*, ikėlė į kompiuterį video, parodė: „Žiūrėk, koks lietuviškas porno!“ Žvilgt: „Lietuviškas porno Ukmergės miške“. Pasižiūrėjau, kad miškas, didžiulė nugriuvusi eglė ir nekalta teisininkė, kalbėjusi apie televizijos reklamą. Labai raiškiai nufilmuota visais įmanomais rakursais, sukėlė ir daug minčių. Kaip tokia mergina sutiko tokiam filmavimuisi ir kaip ją prikalbino, „užbūrė“ reklamos kūrėjai. Tačiau įdomiausia, kad tokio pavadinimo nuorodos yra nebeaktyvios ir kaip buvo užkirstas vaizdo platinimas. Pavyzdžiui, (43.202.1.91: 8880/liet) nuoroda neaktyvi, kaip ir kitos iššokančios nuorodos. Tokia propaganda yra labai plačiai naudojama, bet, pasirodo, sustabdoma. Ir šis pavyzdys rodo, kad vyksta neįtikėtini dalykai, apie kuriuos nepagalvotum.

Aktualu būtų, kad propagandos nebūtų su mažamečių veidais ir su antraštemis. Violetinio judėjimo aktyvistai Lietuvoje vis dar rodo daugybę nuotraukų ir Deimantės Kedytės, ir istorijos kaltininkų, ir klausia: Kur mergaitė? Žiniasklaidos archyvuose apstu nuotraukų su kaukėmis, piktomis tetomis ir dėdėmis. Nors kita vertus, galima leisti komiksus, patarimus /pamokymus/pastebėjimus pasakų personažų lūpomis, rodyti mažųjų pasiekimus ir jų kūrybą - piešinius, lipdybą ir gauti pajamų, kurias būtų galima skirti iki gyvenimo pabaigos mergaitei, kuri per anksti turėjo pažinti pasaulį... Kad nebūtų visokių *šokėjų, čiupinėtojų ir stebėtojų*...

MIEGO TRIKDŽIŲ PROFILAKTIKA

Ar galima pykčio akimirka susivaldyti? Matyt, kad tai lemia asmeninė patirtis ir savitvarda. Gyvendamas Šilainiuose III-ajame aukšte, daugiabutyje, kaskart girdėdavau naktinį santechninį radiatorių remontą, kai kaimyno lova II-ajame aukšte ritmingai siūbuodavo su radiatoriumi ir moterišku įgarsinimu. Bėda ta, kad mano dukra (g. 1998) buvo bene trejų metų. Na, o vieną naktelę kaimynas pašėlo – su trimis augalotais sėbrais taip baliavojo, kad kokią trečią nakties leido muzikinį centrą visu garsu kokias 10 sekundžių ir mažino garsą, ir vėl iš naujo. Iškviesta policija subarė ir išvažiavo. O tie dar daugiau įsivažiavo, net iki saulės patekėjimo, o buvo šiltas metas, langai atdari. Ištisai muzika. Neapsikentęs nuėjau į kiemą, vietoj sandalių užsidėjau batukus išsiėmęs iš AUDI 100 mašinos bagažinės. O čia ir kaimynas per savo buto langą II-ajame aukšte iškišo galvą. Susižaubavom ir nutariau eit pasiaiškinti. Tik įėjau po stogine, kai keturiese mane apsupo jau lauke. Ir vienas jau ėmė šoną matuoti kumščiu: vienas, du, o sulig trečiuoju aš pats vieną nustūmiau kairėn, kitą dešinėn ir iššokau ant šaligatvio. Kadangi link manęs pradėjo eiti agresyviai, išsitraukiau tarnybinį pistoletą ir pyliau į grindinį šūvį. Atlėgo, vienas atsisėdo ant bordiūro, užsiėmė galvą, kiti pasitraukė. O man ir pistoletas užsikirto, kas pratybose karts nuo karto tik pasitaikydavo. Policija neatlėkė, o išskviečiau kolegas. Atlėkė greitai keturiese. Vyrų paprašiau palaukti prie gretimo namo, pasikviečiau kaimyną Rolandą – perspektyvų, Drąsaus Kedžio sudėjimo, amžiaus ir laikysenos vyruką ir jam bei vienam baliavotojui kartu atėjusiam mandagiai paaiškinau, kad pinigus mokėjau pirkdamas butą ne tik už apipiltą ankstesnių

Mitėniškių aidai“, 2025 metų spalio, Nr. 10

šeimininkų sienų remontą, bet ir už ramybę, rankoje laikydamas telefoną ir ryšį su komanda. Dar tebekalbant lauke, 7.30 val. į darželį nustraksėjo mano dukrytė su mama. Baigėsi naktinis incidentas be durų remonto kojomis, veidukų plekšnojimų ir iššokinėjimų iš balkono. Kaimynas daugiau nebekėlė rūpesčių.

Beje, mano butas buvo unikalus, kai sykį atidaręs duris, sulaukiau dviejų kriminalistų ir šlubos moters. Moteris davė parodymus, kad šiame bute buvo mėginama ją išprievartauti, o ji iššoko iš trečiojo aukšto per balkoną. Liko raiša.

KAUNO APYGARDOS TEISMO UŽMINAVIMAS

Šitą istorinę dalį pasilikau pabaigai. Dar iki Greitojo reagavimo rinktinės „Aras“ išformavimo Kaune (2004 m. balandžio 1 d.) man vieną dieną apie 14 val. teko atvykti pagal gautą pranešimą į Kauno apygardos teismą dėl užminavimo A. Mickevičiaus gatvėje. Kadangi reikalas buvo neatidėliotinas, grupėje buvo išminavimo specialistas ir kiti pareigūnai su juodomis uniformomis ir kaukėmis. Duris atidarė aukštas pražilęs vyras. Teko apžiūrėti teisėjų darbo kabinetus. Apžiūrint kabinetus, buvau šokiruotas. Po stalu vienoj šiukšlių dėžėj buvo 3 tušti alaus buteliai, o atidarius sieninę spintą iš dviejų pilnų lentynų užgriuvo tušti alkoholio buteliai, kuriuos vos spėjau alkūnėmis sulaikyti. Kito kabineto šiukšlinėj buvo rasti du tušti buteliai nuo alaus ir lentyna tuščių alkoholio butelių, trečiam – vienas butelis šiukšlinėj, o spintoj koks trečdalis tuščių alkoholio butelių. Dauguma kabinetų buvo švarūs, bet dar viename kabinete, šiukšlinėje irgi buvo vienas alaus butelis, o spintoje matėsi moteriški rūbai, kvepalai ir, deja, koks 1/3 lentynos tuščių alkoholio butelių. Retorinis klausimas: Kokie velniai ar angelai čia dirbo? Iki Garliavos įvykių buvo likę 5 metai...

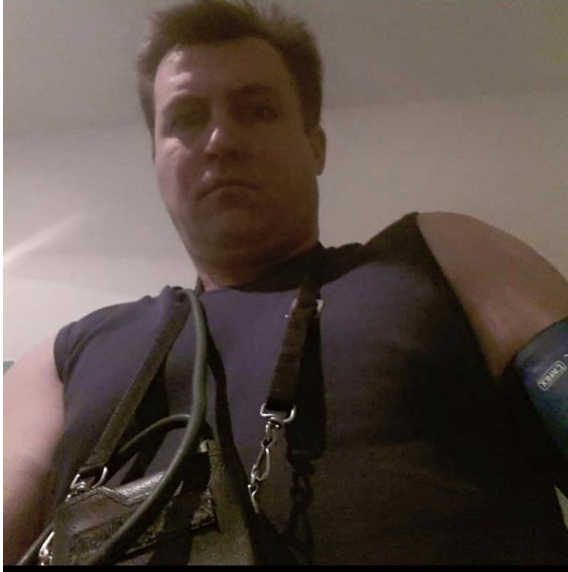
Tebesitęsiant žmonių žūtims dėl Garliavos skandalo, tuo metu raštu informavau Lietuvos Respublikos Prezidentūrą apie Kauno apygardos teismo veiklą.

TARNYBOS PABAIGA

Garliavos įvykiai savotiškai įtraukė, o vėliau tęsėsi rutina ir gavau pasiūlymą – siuntimą atlikti specializuotąją medicininę ekspertizę pasitikrinti sveikatą 2015 metų kovo mėn. Vilniuje, Žygimantų gatvėje, Vidaus reikalų ministerijos ligoninėje. Atlikus sveikatos patikros analizes, uždėjo ant rankos pulso matuoklio *žastinę manžetę* ir aparatą visai parai. Kas pusvalandį buvo atliekami automatiniai matavimai, rodantys 130/80. Bet, pasirodo, paryčiais prasidėjo keisti dalykai. Apie 5 val. ryto kas 5 minutes po tris kartus ėmė veikti kraujospūdžio matavimo aparatas – suspaudžia ranką ir paleidžia, ir vėl pumpuoja – paleidžia... Prikėlė iš miego. Dėl tokio tempo pradėjo labai baladotis širdis. Greta gulėjo palatos „Akis“ – senas pražilęs vyras, kuris miegojo tuo laiku. Tad matydamas tokią beprasmybę, tualete atlaisvinau žasto *manžetę* ir impulsai nebedirgino širdies. Padariau fotosesiją ir paskelbiau facebook 2015 m. kovo 17 d. rytą. Ir tai vyko Lietuvos širdyje – Vilniuje, matant katedrą pro ligoninės langą... Ryte man pradėjo aiškinti pagyvenusį daktarė, kad tyrimas nepavyko ir

⁴³ Lyginamuoju aspektu, tuo metu alus „Zipfer“ kainavo apie 4 litus už 0,5 ltr butelį, o Švyturio „Švyturys (raudona etiketė) - tik 2 litus.

„Akys“ įsikišo į pokalbį. Žodžiu, pasaka aiški.

Raimundas Volbergas

Širdies tyrimas ligoninėje Vilniaus centre tokiu aparatu (kas pusvalandį įsijungia) gali sukelti ir infarktą, nes spazmuoja širdis... O iki to bent jau kardiograma rodė 130/80.

2015-03-17

Nustebino, ir kaip ligoninė tikrino klausą: kabina buvo pradaryta ir girdėjau traukinio dundesį. Replikavau. Pasakė, kad į tai nekreipčiau dėmesio, o fiksuočiau pypsinčius signalus. Po dviejų dienų patikros, buvau jau laisvas ir nulėkiau pas draugelį, pavakarojom. Trečios dienos ryte ligoninėje pamatavus kraujospūdį, viršutinis sistolinis buvo net 160. Pasiūlė vaistų – atsisakiau.

Komisija aptarė mano sveikatos būklę, o komisijos vadovė nurodė, kad gali pasiūlyti 10 000 litų išmoką, jei sutiksiu dėl psichologinių problemų išeiti iš tarnybos. Atsisakiau. Pasakiau, kad noriu vairuoti, kad neprigirdžiu dėl šaudymo, bet tai jiems nebuvo įdomu. Nurodė, kad per dvi dienas susiruoščiau į Vasaros g. 5, Naujoje Vilnioje psichiatrijos ekspertizei savaitei laiko. Net pašokau nuo kėdės...

Grįžau namo, padariau gramą, pasikonsultavau ir po dviejų dienų nuvykęs į Vilnių, Lietuvos kriminalinės policijos biuro Specialiųjų užduočių 1-ąją valdybą padėjau prašymą ant stalo išeiti į pensiją. Ir kaip Jūs įsivaizduojate, viskas įvyko operatyviai: įteikė pirmojo laipsnio pasižymėjimo ženklą „Už nepriekaištingą tarnybą“ (23 metai 5 mėn. ir 27 dienos), datuotą 2015-03-27. Tik pasakiau, kad „Kovojau ir kovosiu su žulikais“, tik nedetalizuodamas su kokiais. Ir padariau darbinės išleistuves, o po jų dar per metus pusę senųjų kaukių baliaus kadru išėjo pensiją.

Kuriozinis ženklas „Už nepriekaištingą tarnybą“

Nuo durnyno iki medalio - tik dvi dienos kelio. Lyg to dar būtų maža – sužinojau, kad ką tik Šėtos mokyklos klasės auklėtojas R. Rugienius numirė ir ėjau į laidotuves. Kai klasiškai paklausė, ką veikiu, atsakiau: „Išėjau į pensiją“.

...Mylėkite ir saugokite savo vaikus...

SUSITIKIMAS SU VENCKUMI TEISME

Bylinėjimasis Jonavos rajono apylinkės teisme dėl tėviškės žemės jau tęsėsi keletą metų su Pauliukų žemės ūkio bendrove. Ir netikėtai šią bendrovę ėmė atstovauti Aidas Venckus. Tėviškės žemė buvo likusi valstybei, nes dėl giminių persikėlimų žemės sklypelių į kitas kadastrinės vietovės vietas „ariukais“, kurių nuomojo minėta bendrovė. A. Venckus sėkmingai advokatavo teisme, nepaisant to, kad nepateikė žemės nuomos sutarčių su Jonavos savivaldybe. Teismui tai nesutrukdė pripažinti pirmumą Pauliukų žemės ūkio bendrovei naudotis žeme, nors pats ginčijamo sklypo gretimybėje turėjau savo žemės. Po teismo posėdžio pavijimui A. Venskui pasakiau: „Išėjau į pensiją. Per Jus vos į Naująją Vilnią neuždarė“. Į tai advokatas A. Venckus pasakė: „Visiems buvo sunku“. O tuo metu sumirksėjo teismo salės aparatūros lemputės, darydamos įrašus...

VIOLETINĖS ŠMĖKLOS

Violetinis judėjimas lyg žarija pelenuose. Ilgą laiką Garliavoje kabėjo milžiniškas violetinis džemperis ant medžio šakų kaip nuoroda į tolėliau esančią Klonio gatvę – Kedžių namus. Per visą Lietuvą nuėjo, nuvilnijo violetinės spalvos. Kas, kaip Sąjūdžio laikais, dažė šia spalva juostas ant mašinų, naudojo diržus, dėjosi vėliavėles, nešiojo rankinėse kaspinėlius. Pavyzdžiui, Rokuose, Kaune „Mokytojų name“ laiptinė buvo išdažyta violetine spalva, net balkonas.

Violetinė spalva simbolizuoja gedulą, o D. Kedys, manau, neatsitiktinai buvo užsidėjęs violetinį džemperį. Man giminaitis iš Anglijos panašų džemperį padovanojo. Mano aplinka vis priminė: 2023 metais prie namų buvo pririšta plona violetinė juostelė, o gretimose sodyboje, kur ravėjau daržus – sode, prie medžio šakos, buvo parišta ilga laidotuvių violetinė juosta. 2025 metais liepos 1 dieną besidarbuojant savanoriškais pagrindais Šėtos Šv. Trejybės bažnyčios šventoriuje prie apirusios Mažųjų Kalvarių koplytėlės, priėjo „pabažna“ rudaplaukė moterėlė. Pasisakė, kad iš Garliavos ir pasiūlė baigt darbą: „Gal pailsėt, gal parūkyt, gal pasikart?“ Persižegnojo ir toliau nupėdino...

KAUKIŲ BALIUS

Policijos pareigūnai (priskaičiuota 240) šturmavo Kedžių namus Klonio g. 7, Garliavoje ir, jėga paėmė mergaitę, perdavė mamai L. Stankūnaitei. Tai Garliavos šturmas, 2012 05 17.

Laimutė Stankūnaitė, Kirilo Čachovskio nuotrauka

L. Stankūnaitė kreipėsi į žmones Garliavoje

Nesėkminga mergaitės perdavimo operacija L. Stankūnaitei Kedžių namuose, pasibaigusi grumtynėmis, 2012 03 24, Eriko Ovčarenko foto.

Laimutė Stankūnaitė: bijau dėl savo gyvybės, nepasitikiu apsauga, 2013-03-15 www.15min.lt „Esame nukentėjusios, o gyvename įkalintos“

Gyvenimas ribotoje erdvėje visada virsta kalėjimu naudingu valstybei, - teigia redaktorius R. Volbergas

idelio atgarsio Kaune... as vyksta Kaune

Teisme atversta dar viena L.... Kauno diena

aimutė Stankūnaitė teismui... 5min

Į Garliavą pasiimti dukters... 15min

Teismą pasiekė Laimutės... Lrytas

Laimutė Stankūnaitė Garliavoje sutikta su malda, Pauliaus Garkausko nuotrauka, 2011 12 27

Parengė Raimundas Volbergas

Liturginis kalendorius. Spalis<https://lk.katalikai.lt/2025/10/01>**1-oji. Šv. Kūdikelio Jėzaus Teresė** gimė 1873 m.

Prancūzijoje, mirė 1897 m. Įstojusi į karmeličių vienuolyną, garsėjo nusižeminimu, evangeliniu paprastumu ir pasitikėjimu Dievu. Mirė nuo džiovos, sulaukusi vos 24 metų. Jos autobiografija, pavadinta „Vienos sielos istorija“, tapo vienu iš skaitomiausių dvasinių veikalų. 1927 m. su Šv.

Pranciškumi Ksaveru paskelbta misijų ir misionierių globėja, o 1944 m. su Šv. Joana Arkiete – Prancūzijos globėja. 1997 m. Šv. popiežius Jonas Paulius II ją paskelbė Bažnyčios mokytoja.

2-oji. Šventieji Angelai Sargai yra Dievo sukurti angelai, pašaukti kontempliuoti Dievo Veidą. Taip pat jie yra Viešpaties pasiūsti pas žmones, kad savo nematomu, tačiau rūpestingu buvimu padėtų, juos globotų ir užtartų pas Dievą.

Šiandien tinka pasimelsti už tarnaujančius policijoje.

4-oji. Šv. Pranciškus gimė 1182 m. Asyžiuje, mirė 1226 m. Įsteigė Mažųjų brolių (pranciškonų) ir Trečiąjį (tretininkų, kuriam priklauso pasauliečiai) ordinus, parašė jiems regulas ir gavo Apaštalo Sosto patvirtinimą. Vėliau padėjo Šv. Klarai įkurti Seserų klarisių vienuoliją. 1224 m. gavo Kristaus stigmas. Vargšuose, ypač labiausiai apleistuose, suradęs Jėzų Kristų, pats tapo tarnaujančiu vargšu. Kelionėse net iki pat Šventosios Žemės visiems skelbė Dievo meilę. Žodžiais ir veiksmais siekė tobulo Kristaus sekimo.

5-oji. Šv. Faustina Kovalska gimė 1905 m. Lenkijoje, prie Lodzės, mirė 1938 m. Krokuvoje. Viena žymiausių XX a. mistikų. Dievo Motinos Gailestingumo vienuolijos sesuo, regėtoja, Dievo Gailestingumo apaštalė. 1929 m. ir 1933–1936 m. gyveno Vilniuje, kur jos prašymu pagal jos regėjimus nutapytas pirmasis Dievo Gailestingumo paveikslas. Popiežius Jonas Paulius II 2000 m. balandžio 30 d. ją paskelbė Šventąja.

6-oji. Šv. Brunonas (1030/35–1101), kunigas.

Kilęs iš romėnų Agripas kolonijos Lotaringijoje, Prancūzijoje dėstė teologines disciplinas. Trokšdamas vienišo gyvenimo, su keliais mokiniais Alpių kalnų Kartūzijos slėnyje įkūrė Ordiną, kur eremitų vienišumas buvo suderintas su tam tikru bendravimu. Popiežiaus Urbono II buvo pašauktas į Romą, kad padėtų Bažnyčios reikaluose, tačiau

Laikraštis visuomenei iš Mitėniškių dvaro

paskutinius savo gyvenimo metus praleido dykumoje, netoli Turo vienuolyno, Kalabrijoje.

7-oji. Rožinio Švč. Mergelė Marija. Anot pasakojimų, dėl Rožinio maldų 1571 m. spalio 7 d. krikščionys nugalėjo turkų laivyną Viduržemio jūroje prie Lepanto. Minint šios pergalės vienerių metų sukaktį, 1572 m. popiežius Pijus V paskelbė Marijos Nugalėtojos šventę. Nuo 1716 m. Romos kalendoriuje ji buvo nukelta į pirmąjį spalio sekmadienį, tačiau Šv. Pijus X sugrąžino šventę į jos pirminę datą: spalio 7 d. – Rožinio Švenčiausiosios Mergelės Marijos šventė. Tai diena, kai Rožinio malda šaukiamasi Dievo Gimdytojos pagalbos, kad vadovaujant jai, kuri ypatingu būdu buvo suvienyta su Dievo Sūnaus įsikūnijimu, kančia ir prisikėlimu, pamėgtume ir platintume Kristaus paslapčių apmąstymą.

9-oji. Šv. Dionizas ir jo draugai. Šv. Dionizas (+258), vyskupas, ir jo draugai, kankiniai. Tradicija perduoda, kad Dionizas, popiežiaus pasiūstas, nuvyko į Galiją ir, tapęs Paryžiaus vyskupu, su kunigu Rustiku ir diakonu Eleuterijumi mirė kankinių mirtimi.

Šv. Jonas Leonardis (1541–1609) iš pradžių Lukoje dirbo vaistininku, bet to darbo atsisakė, kad taptų kunigu. Norėdamas vaikus mokyti krikščioniško tikėjimo, atnaujinti dvasininkų apaštalinį gyvenimą ir visiems skelbti krikščionių tikėjimą, įkūrė Reguliariųjų kunigų ordiną, kuris vėliau buvo pervadintas – Dievo Motinos Reguliarieji kunigai. Dėl savo veiklos patyrė daug negandų. Romoje padėjo pamatus Tikėjimo Propagandos kongregacijai. Ten mirė ligų palaužtas.

Šv. Jonas Leonardis

11-oji. Šv. Popiežius Jonas XXIII gimė 1881 m. Būdamas vienuolikos metų įstojo į Bergamo seminariją, studijas tęsė Romoje. 1904 m. buvo įšventintas kunigu, paskui tapo Bergamo vyskupo sekretoriumi. 1921 m. pradėjo savo tarnystę Šventajam Sostui kaip Popiežiškosios tikėjimo doktrinos kongregacijos Italijos centrinės tarybos pirmininkas. Nuo 1925 m. buvo apaštalinis vizitatorius, vėliau – apaštalinis delegatas Bulgarijoje, nuo 1935 m. – Turkijoje ir Graikijoje, o nuo 1944 m. – apaštalinis nuncijus Prancūzijoje. 1953 m. paskirtas kardinolu ir Venecijos patriarchy. 1958 m. buvo išrinktas popiežiumi. Sušaukė visuotinį Vatikano II Susirinkimą. Mirė 1963 m. birželio 3 d. 2014 m. balandžio 27 d. popiežius Pranciškus paskelbė šventuoju.

Mitėniškių aidai“, 2025 metų spalio, Nr. 10

Šv. Popiežius Jonas XXIII

14-oji. Šv. Kalikstas I (+222), popiežius, kankinys. Dar būdamas diakonu, grįžęs iš ilgos tremties Sardinijoje, rūpinosi kapinėmis prie Apijaus kelio (*via Appia*). Išrinktas popiežiumi, skatino tikrąjį tikėjimo mokslą, grąžindavo nusidėjėlius į Bažnyčią. Savo vyskupavimą baigė kankinyste. Šiandien prisimenamas jo palaidojimas Romoje prie Aurelijaus kelio.

15-oji. Šv. Teresė Avilietė gimė 1515 m. Aviloje (Ispanijoje), mirė 1582 m. Viena garsiausių XVI a. Ispanijos mistikų. 1536 m. įstojo į Karmelitų ordiną Aviloje. Nuo 1555 m. pradėjo patirti regėjimus. Nepaisydama pasipriešinimo, su šv. Kryžiaus Jonu vykdė Karmelitų ordino reformą. 1562 m. įsteigė Basųjų karmeličių vienuolyną. Dėl savo Ordino reformavimo ištvėrė daug negandų, kurias nepalūžusia dvasia nugalėjo. Parašė knygų, pasižyminčių dideliu mokslingumu ir dvasiniu turtingumu.

16-oji. Šv. Jadvyga Silezietė (1174–1243) gimė Bavarijoje. Labai atsidavusi vargšams, statė jiems prieglaudas. Po savo vyro hercogo Henriko mirties apsigyveno vienuolių cisterių vienuolyne, kurį pati buvo pastačiusi ir kurio abatė buvo jos duktė Gertrūda. Ten praleido likusius savo metus. Mirė Trebnikuose, Lenkijoje.

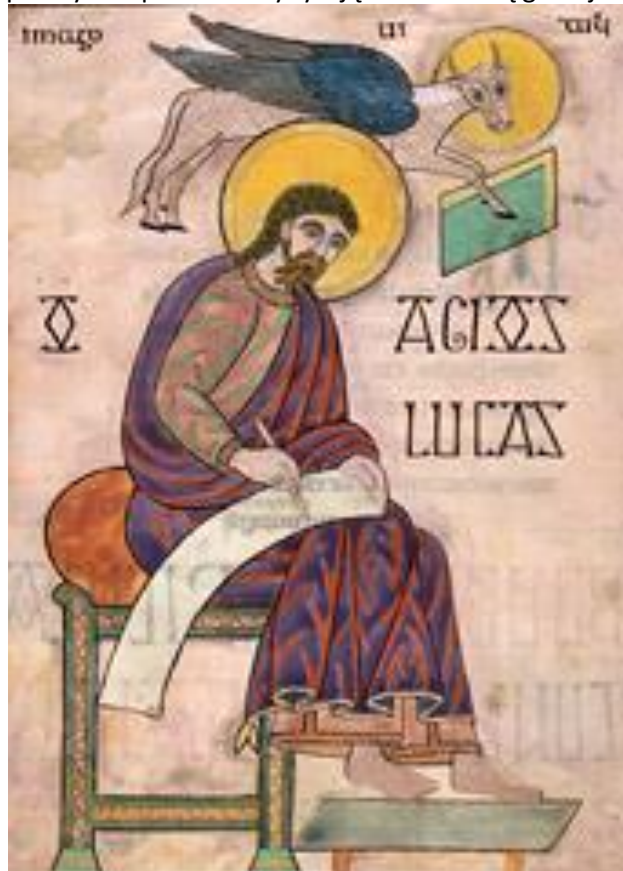
Šv. Margarita Marija Alakok (1647–1690) gimė Burgundijoje, priimta į Švč. M. Marijos Aplankymo (vizitiečių) ordiną, ėjo nuostabią tobulybės keliu ir, apdovanota mistiškais malonėmis, ypač pamaldumu Švč. Jėzaus Širdžiai, daug nuveikė, kad šis garbinimas išplistų Bažnyčioje. Užmigo Viešpatyje vienuolyne, esančiame Prancūzijos kaime Parei-le-Monial.

Šv. Margarita Marija Alakok

17-oji. Šv. Ignatas Antiochietis, antrasis Antiochijos vyskupas po Šv. Petro. Persekiojant Trajanui, buvo įkalintas ir atgabentas į Romą. Kelionėje parašė 7 laiškus įvairioms vietinėms bažnyčioms, kuriuose aptarė Bažnyčios ir tikėjimo doktrinos klausimus. 107 m. Romoje buvo įmestas į areną ir sudraskytas liūto. Šventajam priklauso garsus posakis, jog norj s būti žvėrių dantimis sumaltas lyg kviečio grūdas, kad taptų Kristaus duona.

18-oji. Šv. Lukas, evangelistas. Tradicija teigia, kad iš Sirijos kilęs Lukas buvo medikas. Apie 51 m. drauge su Pauliumi leidosi į antrąją apaštalo kelionę ir buvo kartu per paskutinį įkalinimą. Vėliau grįžo į Graikiją, tapo Tėbų vyskupu. Pagal tradiciją Lukui priskiriama Evangelija pagal Luką ir Apaštaly darbų knyga, parašytos apie 80 m. Gydytojų ir menininkų globėjas.

Šv. Lukas, evangelistas

19-oji. Šv. Jonas Brebefas ir Izaokas Žogas, kunigai, ir jų draugai. Šventieji kankiniai Jonas Brebefas (1593–1649) ir Izaokas Žogas (1607–1646), Jėzaus Draugijos kunigai. Šią dieną kankinių vainiką gavo taip pat šv. Jonas Landietis, vienuolis, pagonių nužudytas Kanados teritorijoje, ir keletą metų anksčiau toje pat teritorijoje nužudytas šv. Renatas Gupilis. Šią dieną taip pat yra pagerbiami jų konfratrai šventieji Gabriėlius Alemanas, Antanas Danielis, Karolis Garnje ir Natalis Šabanelis, kurie po daugelio darbų skelbiant Kanados žmonėms Kristaus Evangeliją, skirtingomis dienomis mirė kankinių mirtimi.

Kankiniai, XVII a.

Šv. Kryžiaus Paulius (1694-1775) gimė Italijoje, neturtingoje šeimoje. Lankė karmelitų mokyklą.

1715 m. išsirengė į kryžiaus žygį prieš turkus. Pakeliui besimelsdamas Kremos bažnyčioje, išgirdo sakantį: „Tau skirta kita kova – kova su savimi, idant skelbtum Kristų Nukryžiuotajį.“

Šv. Kryžiaus Paulius

22-oji. Šv. Popiežius Jonas Paulius II (1920-05-18 – 2005-04-02) gimė Vadovicuose (prie Krokuvos), Lenkijoje.

Šv. Popiežius Jonas Paulius II, 1979 10 06

1938 m. pradėjo literatūros studijas Krokuvos Jogailos universitete, 1939 m. vokiečių naciams okupavus Lenkiją ir uždarius universitetą, dirbo akmens kasykloje, vėliau chemijos gamykloje, 1942–1946 m. mokėsi pagrindžio kunigų seminarijoje. Ją baigęs, 1946-11-01, buvo įšventintas kunigu, toliau tęsė teologijos studijas Romoje Angelikumo universitete. 1948 m. grįžęs į Lenkiją, dirbo vikaru Krokuvos arkivyskupijos parapijoje, vadovavo studentų sielovadai. 1951 m. studijavo filosofiją Liublino katalikų universitete. 1958-09-28 konsekruotas vyskupu ir paskirtas Krokuvos arkivyskupo augziliaru, 1964-01-13 paskirtas Krokuvos arkivyskupu, o 1967-06-26 pakeltas į

kardinolus. Aktyviai dalyvavo Vatikano II Susirinkime, daug nuveikė ruošiant konstituciją „Gaudium et Spes“ apie Bažnyčią šiuolaikiniame pasaulyje. 1978-10-16 išrinktas popiežiumi, 1978-10-22 įžengė į Šv. Petro Sostą. Sėkmingai vadovavo Bažnyčiai neramiais, po Vatikano II Susirinkimo, laikais. 1981-05-13 turkų teroristas Ali Agdža atentato metu jį sunkiai sužeidė iškelto virš žmonių galvų šaunamuoju ginklu, šaudamas minioje iš arti. Pagijęs aplankė teroristą kalėjime ir jam atleido. Per apaštalines keliones aplankė daugelį šalių, taip pat ir Lietuvą 1993 rugsėjo 4–8 d. Romoje surengė Šv. Kazimiero mirties 500 metų ir 1987 metais Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejus, 1987 m. paskelbė palaimintuoju arkiv. Jurgį Matulaitį, 1988 m. pakėlė į kardinolus Vincentą Sladkevičių, o 2001 m. – Audrį Juozą Bačkį. Jonas Paulius II šventuoju paskelbtas 2014 m.

23-oji. Šv. Jonas Kapestranas (1386–1456), Mažesniųjų Brolių ordino kunigas, gimė Italijoje. Kovojo už drausmę laikantis regulos ir apkeliavo beveik visą Europą stiprindamas katalikų tikėjimą ir moralę. Savo raginimų bei maldų įkarščiu palaikė tikinčiuosius, gynė krikščionių laisvę. Mirė Uljako vietovėje prie Dunojaus, Vengrijoje. Šis šventasis palaimino Šv. Kazimiero tėvų santuoką.

Šv. Jonas Kapestranas

28-oji. Šv. Simonas (I a.) evangelistų dar vadinamas kanaanietiu arba zelotu (taip vadindavo vienos žydų sektos narius, kuriai Simonas priklausė iki buvo Kristaus pašauktas). Jis buvo vienas iš dvylikos pirmųjų Kristaus mokinių.

Šv. Judas Tadas laikomas Šv. Jokūbo Jaunesniojo broliu. Jis yra patekusių į beviltišką padėtį globėjas. Judui (Tadui) priskiriamas Judo laiškas, parašytas apie 80 m.

PREGHIERA AI SANTI SIMONE E GIUDA TADDEO
Malda šventiesiems Simonui ir Judui Tadui

1-oji - 1817 Vilniaus universitete įkurta nelegali anticarinė studentų filomatų draugija;
1915 – Panevėžyje įkurta pirmoji lietuviška gimnazija;
1922 – Lietuvoje įvesta pirmoji nacionalinė valiuta - Litas;
1932 – suformuota Lietuvos karo aviacijos VI-oji eskadrilė;
1932 – pradėjo veikti pirmoji Lietuvoje valstybinė sporto įstaiga – Kūno Kultūros rūmai;
1950 – įkurta Kauno srities biblioteka;
1991 – LR Aukščiausioji Taryba priėmė nutarimą “Dėl LR objektų privatizuojamų už laisvai konvertuojamą valiutą, sąrašo patvirtinimo”;
1992 – visoje Lietuvoje pradėjo kursuoti kaip vienintelė atsiskaitymo priemonė – laikinieji talonai („žvėriukai”);
1994 – įsigaliojo naujos banderolės į Lietuvą importuojamiems alkoholiniams gėrimams;
1999 – Biržų pilyje pasirašyta Lietuvos ir Latvijos vyriausybių bendradarbiavimo sutartis aplinkosaugos srityje;
2000 – Sidnėjaus olimpinėse žaidynėse Lietuvos krepšinio rinktinė iškovojo bronzą, rungtynėse dėl III-osios vietos nugalėjusi Australijos komandą rezultatu: 89 – 71.
2-oji – 1413 – Horodlės unija (Horodlės aktai);
1501 – Lietuvos didysis kunigaikštis Aleksandras Jogailaitis išrinktas Lenkijos karaliumi;
1915 – Vokietijos kariuomenė užėmė Vilnių;
1990 – Kremliuje įvyko pirmasis TSRS ir Lietuvos Respublikos delegacijų susitikimas dėl pasirengimo dvišalėms deryboms;
1990 – Baltijos šalių užsienio reikalų ministrai priėmė pareiškimą, kuriame paskelbė, kad Vokietijos susivienijimas nėra II pasaulinio karo likvidavimo pabaiga;
1990 – Eišiškėse įvyko Vilniaus krašto lenkų suvažiavimas. Paskelbta deklaracija dėl lenkų nacionalinio – teritorinio krašto, su autonominiu statusu Lietuvos sudėtyje, sudarymo;
1991 – Vilniuje atidaryta JAV ambasada;
1991 – įsteigta skrydžių tarnyba, kontroliuojanti valstybinę oro erdvę;
1995 – 15 val. per radijo stoties M-1 programą pirmą kartą Lietuvos gyventojai išgirdo absoliučiai tikslų Visatos laiką.
3-oji – 1995 – Seimas priėmė Pilietybės įstatymo pataisas. Pripažįstama, kad visi asmenys, iki 1940 m. birželio 15 d. turėję Lietuvos pilietybę, ir jų vaikai yra Lietuvos piliečiai.
4-oji – 1927 atidaryta Telšių kunigų seminarija;
1991 – Prancūzija grąžino Lietuvai auksą (2 246 kg).
5-oji – 1733 – Augustas II išrinktas Lenkijos karaliumi ir Lietuvos didžiuoju kunigaikščiu;
1993 - LR Vyriausybė patvirtino taikomąjį minimalų gyvenimo lygį - 36 litus per mėnesį;
2003 – atnaujintoje Vilniaus arkikatedroje Europos kardinolų ir vyskupų aukotomis Mišiomis baigėsi pirmąkart Lietuvoje surengta Europos vyskupų konferencijų tarybos plenarinė asamblėja. Iškilimėms vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas A. J. Bačkis, dalyvavo Lenkijos primas kardinolas Jozefas Glempas, kardinolai iš Slovakijos, Kroatijos, Baltarusijos, Ukrainos, Portugalijos, Didžiosios Britanijos, ir kitų Europos šalių.
6-oji – 1582 – dėl perėjimo prie Grigaliaus kalendoriaus devyniose valstybėse (tarp jų – LDK) ši diena buvo praleista;

LIETUVOS SUKAKTYS SPALĮ

1932 – suformuota Lietuvos karo aviacijos V-oji eskadrilė;
1940 – Lietuvos Nacionaliniame Dramos teatre pastatytas pirmasis spektaklis – Hermano Hijermanso “Viltis”;
1944 – įvyko Sedos kautynės tarp Lietuvos kariuomenės savanorių ir Raudonosios armijos dalinių;
1988 – LSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsaku įteisinta trispalvė vėliava ir V. Kudirkos Tautiška giesmė, kaip LSSR simboliai.
7-oji – 1414 – Strasburge (dabar Brodnica) pasirašytomis paliaubomis baigėsi Bado karas;
1920 – pasirašyta Suvalkų sutartis, nustatyta trečioji Lietuvos – Lenkijos demarkacijos linija;
1988 – Vilniaus Gedimino pilies bokšte iškelta Lietuvos trispalvė;
1990 – į apyvartą išleisti pirmieji atkurtos nepriklausomos Lietuvos pašto ženklai;
1991 – Lietuva įstojo į UNESCO;
1993 – priimtas LR Konstitucijos ir LR žmonių saugos darbe įstatymas;
1993 – Kauno restorane „Vilija“ užpuolikai automatais sušaudė 5 vyrus.
8-oji – 1990 – atidarytas pirmasis muitinės postas Lazdijuose;
2000 – išrinktas 2000 - 2004 LR Seimas.
9-oji – 1920 – Želigovskio maištas, kai generolas Liucjan Želigovskij apėjo demarkacijos liniją, užimdamas Lietuvai sugrąžintą Vilniaus kraštą;
1988 – Vytatauto Didžiojo karo muziejaus bokšte Kaune iškelta Lietuvos trispalvė;
1999 – Lietuvos dviratininkė Edita Pučinskaitė tapo pasaulio dviračių grupinių lenktynių čempione.
10-oji – 1795 – Jekaterina II paskelbė Šiaulius valstybiniu apskrities miestu;
1920 – Varėnos apylinkėse, atakuodamas Želigovskio pajėgas, buvo sužeistas ir mirė Lietuvos karo lakūnas leitenantas Juozas Kumpis;
1922 – išrinktas I-asis Lietuvos Respublikos Seimas;
1922 – pasirašyta Lietuvos – TSRS savitarpio pagalbos sutartis, pagal kurią Lietuvai atiteko Vilniaus kraštas, bet už jį turėjo išleisti Raudonosios armijos pajėgas - 20 000 karių;
1995 – įsteigtas Lietuvos ypatingasis archyvas. Jam saugoti perduota KGB padalinio Lietuvoje dokumentai.
11-oji – 1315 – lietuvių atsitraukimu baigėsi Kristmemelio mūšis (prasidėjo rugsėjo 25 d.);
1658 – Verkių mūšyje jungtinės ATR ir kazokų pajėgos pralaimėjo Maskvos kariuomenei;
1858 – Žemaičių vyskupas Motiejus Valančius ganytojišku laišku kreipėsi į savo vyskupystės dekanatus ir paragino skleisti blaivybę. Tai laikoma Blaivybės Sąjūdžio pradžia;
1919 – atkurtasis Vilniaus universitetas pavadinamas Stepono Batoro vardu;
2001 – įkurtos Lietuvos Lauko pajėgos.
12-oji – 1398 – Nemuno saloje Lietuvos Didysis Kunigaikštis Vytautas patvirtino taiką su Vokiečių ordinu ir atidavė jam Žemaitiją iki Nevėžio. Susirinkę Lietuvos bajorai paskelbė Vytautą Lietuvos karaliumi;
1920 – „Sukilusioms“ lenkų pajėgoms užėmus Vilnių, jų vadas Lucjanas Želigovskis paskelbė Apie Vidurinės Lietuvos įkūrimą;
1993 – nušautas laikraščio “Respublika” vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas Vitas Lingys savo namų kieme už žurnalistinę veiklą.

Dėl jo mirties LR Aukščiausiojame Teisme buvo nuteistas ir vėliau sušaudytas Borisas Dekanidzė. Tai buvo paskutinė mirties bausmė Lietuvoje.

Zurnalistas Vitas Lingys (1960 - 1993).

13-oji – 1992 – Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba pritarė Lietuvos Respublikos Konstitucijos projektui ir priėmė įstatymą „Dėl referendumo LR Konstitucijai priimti”;
1992 - Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba priėmė nutarimą “Dėl Konstitucijos projekto teikimo referendumui”.
14-oji – 1773 – įkurta Edukacinė komisija, pirmoji švietimo ministerijos pobūdžio įstaiga pasaulyje;
1992 – Vilniuje įsteigtas Genocido aukų muziejus. Jis įrengtas buvusiuose KGB rūmuose.
15-oji – 1432 – Žygimantas Kęstutaitis Gardine su Jogailos įgaliotiniais sudarė sutartį, kuria pasižadėjo valdyti Lietuvą tokiomis pat sąlygomis, kokiomis ją valdė Vytautas, „Vyriausiojo kunigaikščio“ Jogailos vietininkas;
1936 - sudužo Lietuvos karo aviacijos leitenanto Broniaus Šabonio pilotuojamas naikintuvas Fiat C. R. 20 (Nr. 37). Pilotas žuvo;
1991 – Lietuvos, Latvijos ir Estijos Aukščiausiųjų Tarybų pirmininkai Helsinkyje pasirašė Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos baigiamąjį aktą;
2007 – Kauno „Žalgiris“ I-ąjį kartą Lietuvos krepšinio istorijoje sužaidė rungtynes su NBA komanda – „Golden State Warriors“.
16-oji – 1325 – LDK Didysis kunigaikštis Gediminas ištekino savo dukterį Aldoną už Lenkijos karaliaus Vladislavo I sūnaus Kazimiero, taip sudarydamas sąjungą su Lenkijos karaliumi;
1937 – netoli Karmelitų paplūdimio, patekęs į plokščią suktuką, Lietuvos karo aviacijos naikintuvas Devoitine D 501L nukrito į Nemuną. Jį pilotavęs psk. Jonas Masiulis žuvo;
1978 – Jonas Paulius I išrinktas popiežiumi;
1992 – į Lietuvą atvyko Švedijos karalius Carlas XVI Gustafas su žmona karaliene Silvia;
2004 – Vilniuje pašventintas atstatytas Bonifratų vienuolynas. Šis vienuolynas išikūręs šalia prezidentūros, o jame gyvena Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seserys;
2006 – į Lietuvą oficialiam vizitui atvyko Jungtinės Karalystės karalienė Elžbieta II-oji.
17-oji – 1529 – Vilniaus Seimas paskelbė 9-mečių Žygimantą Augustą Lietuvos Didžiuoju kunigaikščiu;
1902 – įkurta Lietuvių demokratų partija;
1918 – Lietuvos kariuomenės kareivinėse Vilniuje pirmą kartą sugiedotas Lietuvos himnas.
18-oji – 1907 – atidarytas Karalienės Luizos tiltas;
1995 – Lietuvos ryto spaustuvėje pradėti spausdinti iš Baltarusijos emigravę du

nepriklausomi laikraščiai – *Belorusskaja delovaja gazeta* ir *Imia*. Jie Baltarusijoje užsitraukė rūstybę rašiniams apie prezidentą ir jo aplinką;

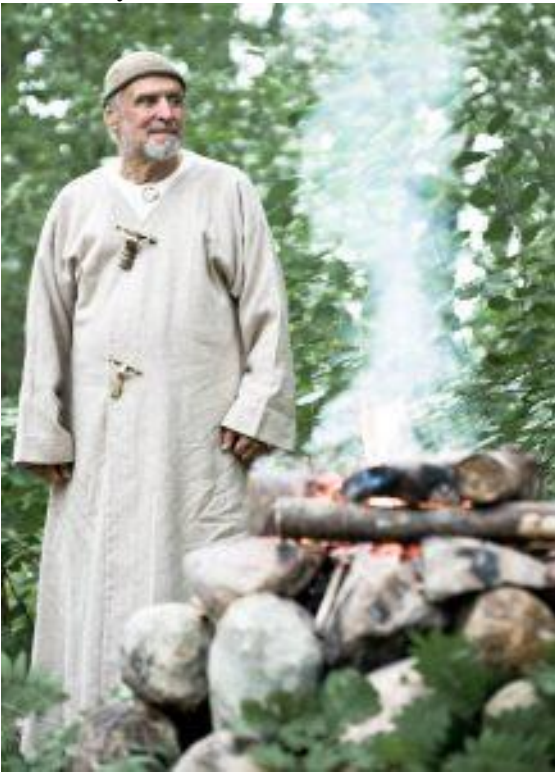
2000 – Lietuvos Konstitucinis teismas nagrinėjo JAV bendrovės „Williams international“ bylą ir pripažino penkias nuostatas negaliojančiomis, kaip prieštaraujančiomis Konstitucijai.

19-oji – 1920 – Kaune įkurtas žydų sporto klubas „Makabi“;

1988 – Lietuvos Komunistų Partijos vadovu išrinktas Algirdas Brazauskas;

1995 – Vievyje atidarytas Lietuvos kelių muziejus;

2002 – Vilniuje išventintas Lietuvos pagonių vyriausiasis dvasinis vadovas – krivis. Juo tapo senovės baltų religinės bendrijos „Romuva“ vadovas Jonas Trinkūnas. Senųjų baltų dievų garbintojai krivio neturėjo daugiau kaip šešis šimtus metų.

Pirmasis Krivis, Vilnius, 2002

20-oji – 1372 – Palangos mūšyje prie Šventosios upės, ties Palanga, lietuviai užpuolė Livonijos magistrą su palyda;

1655 – pasirašyta Kėdainių sutartis, pagal kurią LDK nutraukė uniją su Lenkija ir sudarė su Švedija;

1791 – ATR Seimas priėmė Abiejų Tautų tarpusavio įžadą, pagal kurį Lenkijos Karalystė ir Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė imtos traktuoti kaip dvi lygiavertės politinės partnerės;

1923 – pirmą kartą pakilo J. Dobkevičiaus konstrukcijos lėktuvas Dobi-II;

1988 – LKP CK plenumo pirmuoju LKP sekretoriumi su Maskvos palaikymu ir Sąjūdžio pritarimu paskirtas Algirdas Brazauskas;

1993 – Lietuvos kariuomenės vadu buvo paskirtas Jonas Andriškevičius. Jis vadovavo kariuomenei iki 1999-ųjų metų liepos.

21-oji - 1658 – ATR – Maskvos karas (1654 – 1667) Verkių mūšis. ATR pajėgos, vadovaujamos LDK lauko etmono Vincento Aleksandro Korvino Gosievskio, pralaimėjo Rusijos kariuomenei;

1701 – Šiaulių mūšis;

1940 – įkurta Valstybinė Filharmonija;

1967 – Vašingtone JAV lietuviai surengė politinę Konferenciją;

1991 – žuvo poste, prie Seimo, savanoris Artūras

Sakalauskas, siekiant sulaikyti sovietų kariškius; 1993 – įsteigta Vaikų teisių apsaugos tarnyba.

22-oji – 1544 – Žygimantas Augustas iškilmingai įžengė į Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės sostinę Vilnių kaip Lietuvos Didysis kunigaikštis, tuo patvirtindamas Didžiojo kunigaikščio nepavaldumą Lenkijos siuzerenui ir Lietuvos atskirumą;

1920 – Lietuvos Steigiamasis Seimas sudarė Mažąjį Seimą, o pats dėl Lenkijos agresijos prieš Lietuvą laikinai nutraukė darbą;

1988 – Vilniuje prasidėjo Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio steigiamasis suvažiavimas;

1988 – tikintiesiems gražinta Vilniaus arkikatedra ir Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčia;

1988 – priimtas Karo policijos įstatymas;

1995 – Vilniuje prasidėjo tarptautinis kino forumas *Nesvarumo būklė*, skirtas kino šimtmečiui ir Vytauto Žalakevičiaus *Niekas nenorėjo mirti* 30-ėčiui. Kino ir teatro rėmimo fondai – tai pirmasis tarptautinis renginys;

2002 – atidarytas M. K. Čiurlionio tiltas per Nemuną. Jis sujungė Kauno miesto centrą su Freda ir Aleksotu. Šešių eismo juostų tilto ilgis – 475 m, plotis – 29,4 m. Tiltas pradėtas statyti 1991-aisiais, turėjo būti baigtas 1996 metais, bet dėl lėšų trūkumo darbai ne kartą buvo stabdomi.

23-oji – 1570 – Vilniuje pradėjo veikti jėzuitų įkurta kolegija, 1579 pertvarkyta į akademiją, o vėliau tapusi Vilniaus universitetu;

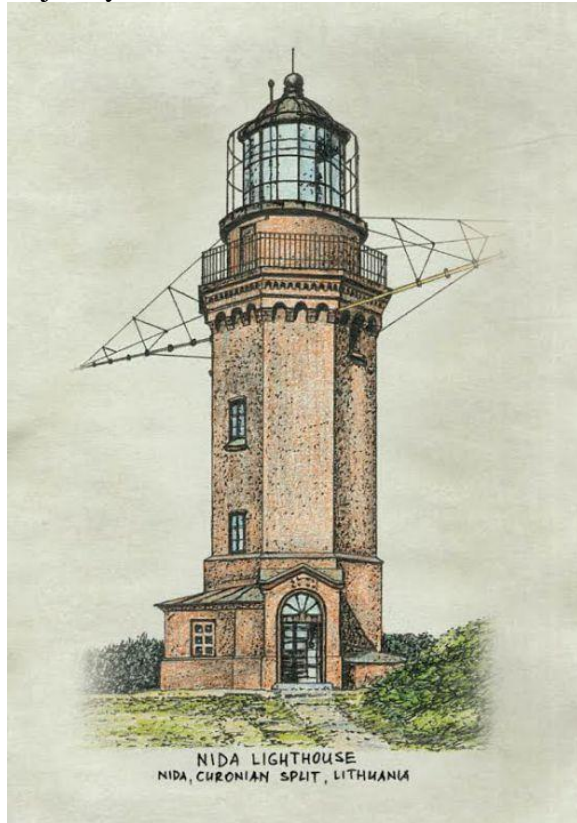
1988 – Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio steigiamajame suvažiavime išrinktas Sąjūdžio Seimas;

2001 – Lietuva su JAV pasirašė ekstradicijos sutartį.

24-oji – 1417 – įsteigta Medininkų vyskupija;

1795 – Sankt Peterburge pasirašyta Rusijos, Austrijos ir Prūsijos sutartis dėl III-ojo ATR padalijimo;

1874 – pradėjo veikti Nidos švyturys ant Urbo kalno, bet 1944 m. buvo susprogdintas. Ieškoma senojo švyturio vieta⁴⁴;

Nidos švyturys. Aido Jurkšo piešinys

1924 – priimtas Radijo tarifo įstatymas, kuriuo Lietuvoje įvestas radijo abonentinis mokestis už asmeninį radijo imtuvą - 100 litų metinis mokestis;

1996 – įsikūrė Lietuvos periodinės spaudos lei-

dėjų asociacija.

25-oji – 1992 – referendumu priimta šiuo metu galiojanti Lietuvos Respublikos Konstitucija; 2009 – lietuviškas Vikižodynas pasiekė 300 000 nstraipsnių ribą.

26-oji – 1611 – Zigmantas Vaza suteikė Rūdininkų bažnyčiai fundaciją;

1990 – Kauno miesto valdybos nutarimu iš Ramybės parko į Aukštųjų Šančių karių kapines perkelti „Keturių komunarų“ palaikai.

27-oji – 1918 – įkurta Lietuvos karinė žvalgyba; 1995 – naujose patalpose S. Daukanto aikštėje pradėjo kurtis Lietuvos Prezidentūra, tačiau Respublikos Prezidentas iš Seimo rūmų persikraustė tik 1997 m. gegužės 16 d.

1995 – Chodkevičių rūmuose vilniečiams buvo pristatyta Nacionalinės Filharmonijos kamerinės muzikos ansamblio *Musica humana* dešimties koncertų ciklas *Baroko kelias*. Tai pirmoji lietuvių kultūros akcija, inspiruota analogiškai pavadintos Europos Tarybos programos;

1995 – šią dieną buvo švenčiamas 80 metų Panevėžio J. Balčikonio gimnazijos įkūrimas. Tai pirmoji Lietuvos gimnazija, įkurta 1915 metais;

1999 – LR prezidentas priėmė Rolando Pakso vadovaujamos vyriausybės atsistatydinimą ir nurodė dekretu ministro pirmininko pareigas eiti Irenai Degutienei.

28-oji – 1939 – Gedimino pilyje iškelta trispalvė. Vilniaus kraštas išvaduotas iš Lenkijos okupacijos;

1993 – Lietuvos pasiuntinybėje Maskvoje buvo išduota pirmoji viza Rusijos piliečiui.

29-oji – 1941 – Kaune IX forte įvykdyta „Didžioji akcija“ – didžiausios per II-ąją pasaulinį karą holokausto žudynės Lietuvoje, kur per dieną buvo sušaudyta apie 10 000 žydų;

1991 – LR Aukščiausioji Taryba priėmė įstatymą „Dėl Lietuvos valstybinio himno“;

1996 – Helsinkyje Lietuvos ir Suomijos atstovai parafavo readmisijos sutartį (neteisėtoms asmenų migracijos, patekusių į šalį, gražinimo);

1999 – Lietuvos Vyriausybė ir „Williams International Company“ atstovai pasirašė dokumentus dėl investicijų į Lietuvos ūkį.

30-oji – 1919 – Lietuvos Valstybės Taryba priėmė Steigiamojo Seimo rinkimų įstatymą;

1934 – vyriausybė priėmė sprendimą, kuriuo įpareigojo visus valstybės tarnautojus iki gruodžio 24 d. įsigyti tam tikrą Lietuvoje užaugintų žąsų kiekį (Kauno teismas tais metais nuteisė nacius iš Klaipėdos griežtomis bausmėmis, o Vokietija protestuodama nebeperko žąsų);

1990 – LR Aukščiausioji Taryba priėmė pareiškimą, kuriame kviečiama Lietuvos Respublikos jaunuolius netarnauti ir neatsiliepti į rudeninį TSRS ginkluotojų pajėgų šaukimą;

2001 – Vilniuje atidarytas dengtas futbolo maniežas *Sportimo*, kuris buvo statomas 12 metų;

2003 – Lietuva pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Europolu;

2004 – atidaryta Vilniaus arena, kurioje stebėti varžybas ir pramoginius renginius gali 9 – 12,5 tūkst. žiūrovų. Pirmasis renginys joje buvo Pasaulio sportinių šokių čempionatas.

31-oji – 1382 – pasirašyta Dubysos sutartis tarp Jogailos ir ir Skirgailos;

1904 – suvaidintas pirmasis spektaklis lietuviškai – Keturakio komedija „Amerika pirtyje“;

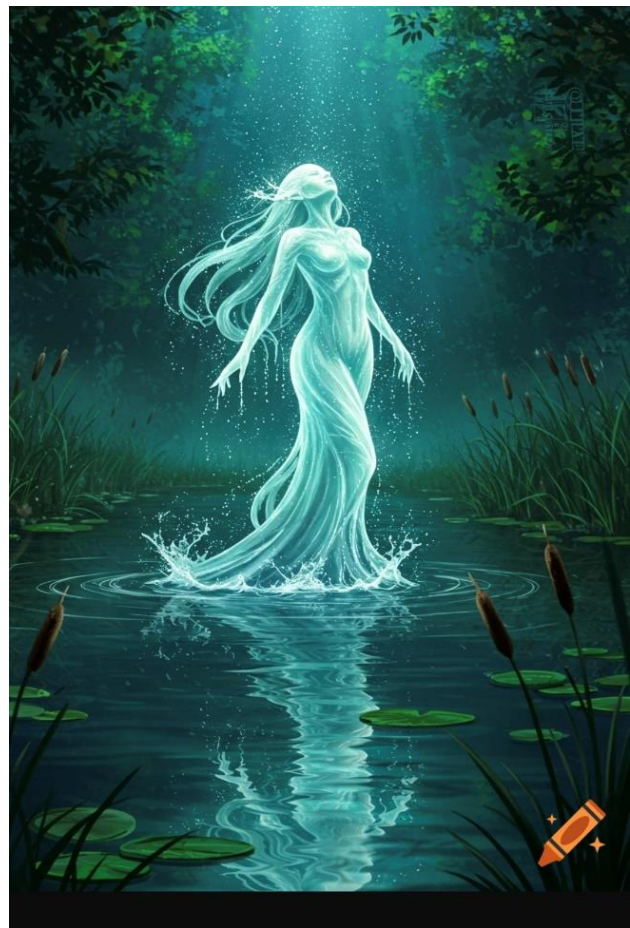
⁴⁴ Nustatyta galima pirmojo Nidos švyturio vieta. Baltų žinyčios vartai, 2018 01 20, www.baltai.lt

1938 – Kaune oficialiai pristatyta pirmoji farmakopėja;

1940 – Lietuvos SSR AT nutarė nacionalizuoti namus, kurių naudingasis plotas viršijo 220 kv/m;

1950 – pasirašytos SSRS aukštojo mokslo ministro Sergejaus Kaftanovo įsakymas „Dėl Kauno universiteto reorganizavimo į Kauno politechnikos ir Kauno medicinos institutus“;

2015 – įvyko didžiausia žaidimų kultūros paroda Baltijos šalyse GameON.

Pieštuku piešta undinė. Viešoji prieiga

Undinė spalvinimui. Viešoji prieiga.

Undinės vardas kilęs iš žodžio vanduo (tarmiškai vanduo vadintas undeniu) arba perimtas iš tą pačią reikšmę turinčio lotyniško žodžio *undine*. Tai vandeni mitinė būtybė. Veikia daugelio tautų (senovės slavų, germanų) mituose. Pvz. rusų – *rusalka*, *kupalka*, ukrainiečių – *mavka*, *navka*. Vandens dvasios – kaip gražios merginos, kartais su žuvų uodegomis.

Lietuvių legendose undinės dažnai būdavo vaizduojamos nuogos, kartais su baltais drabužiais, ilgais plaukais, su karūnomis ar gėlių vainikais. Jos gyveno jūroje, upėse, ežeruose, o naktį mėnesienoje, išplaukusios iš vandens, pievose žaisdavo, šokdavo ir labai gražiai dainuodavo. Jos buvo aršiausios labai gražių vyrų priešės. Kai tik kurį gražuolė

⁴⁵ <https://lt.wikipedia.org/wiki/Undin%C4%97>

Aptikta undinė Alanijoje, Turkijoje, žmogišku pavidalu pasirodė ir vėl nėrė tolyn ir gilyn, 2018 07 24. Nuotraukos ir puslapio autorius Raimundas Volbergas.

Pirmi pažinties metai, ragai niekam neišsipildė, o tai, kas buvo prognozuojama baigiantis fiasko, išaugo į stipriausią draugystę, pagarbą ir santuoką net du kartus. Oi, pavyduoliai /-ės drebėjo ir piktinės 😊

Sigita Montvilaitė ir Miomir Radovanovich.

IVAIRENYBĖS

UNDINIŲ KERAI

Undinės dar buvo vadinamos upių martelėmis. Senovėje manyta, kad tai merginos, nusiskandinusios dėl nelaimingos meilės ir dievų paverstos undinėmis, kad galėtų keršyti jauniems vyrams už savo likimą ir būti upių bei ežerų globėjomis⁴⁵.

Prie undinių priskiriamos ir deltinys, gyvenusios Baltijos jūroje. Tai buvo moterų pavidalo nepaprasto grožio būtybės, apsirengusios drabužiais, panašiais į žuvų žvynus, padabintais perlais.

pamatydavo ant jūros kranto, stengdavosi dainomis ir kitais žavesiais pavilioti pas save. Vargas tam, kuris paklausydavo klatingų undinių vilionių. Iš pradžių jos būdavo labai meilios, myluodavo paviliotus vyrus, kol šie sutikdavo nusileisti į vandenų dugną, o ten savo glėbyje undinės juos pasmaugdavo.

Šioms dievaitėms undinėms kas metai buvo au-

Viliojanti, mistinė undinė Živilė nuo Nidos, kadaise, rėžė į akis per pažintį, kad šaudau žmones už pinigų. Užsirūkė ir šypnelėjo ilgaplaukė lyg gaudydama.

Laiškų laukiame adresu:

Pievų g. 32-3, LT-55400

Mitėniškių k. Žeimių sen., Jonavos r.

Redaktorius: Raimundas Volbergas

telefonas: +370 600 80557,

el. pašto adresas: miteniskiuidai@gmail.com

Tikėta, kad undinėmis tampa nenatūralia mirtimi mirusios mergaitės, merginos, nekrikštyti vaikai. Pasakojama, kad undinės yra gražios, ilgais žaliais palaidais plaukais, mėnesienos naktimis iš vandens išeina į laukus šokti, suptis medžių šakose, patekusį į jų ratą žmogų mirtinai užkutena arba nusivilioja į vandens gelmes. Manyta, kad undinės ypač pavojingos savaitę iki Sekminių (šiuo laikotarpiu drausta maudytis)⁴⁶.

kojama po vieną iš visų rūšių žuvų, sugautų jūroje, maldaujant, kad nekenktų jauniems žvejams. Undinės net akimis galėdavo nužudyti ar pavergti žmogų. Jų akys spindėjo kaip žvaigždės, o palaidi plaukai skambėjo kaip tolimesnė muzika, kuri užburdavo žmones. Ši muzika negalėdavo paveikti tik tų, kurie turėdavo paparčio žiedą. Vyriausioji buvo Jūratė.

⁴⁶ Visuotinė Lietuvių Enciklopedija